wa mer e bësse kucken, wou mer nach vill Potenzial hei zu Lëtzebuerg hunn, dann ass sécherlech de Beräich vun der Wandkraaft een, dee mer ganz, ganz speziell sollten upaken. Ech denken, et ass och dat, wat d'Regierung aktuell schonn amgaangen ass ze maachen.

Ech weess, dass och am Süden, am Kader vu Sudgaz an enger Viretüd gepréift gëtt, fir nach zousätzlech zu deene scho bekannte Wandmillen, déi geplangt sinn, wéi zum Beispill zu Déifferdeng oder zu Garnech, dass och nach op anere Plaze Viretüde gestart ginn. An do hunn ech mer da soe gelooss, dass an deem dote Kader, an dat ass eigentlech meng éischt Fro, et e Kadaster gëtt, e Kadaster, deen eigentlech seet, wou ee keng Wandmille soll oder ka villméi opriichten.

An do wier eigentlech déi éischt Fro: Dee Plang, deen et da gëtt, dee Kadaster, wann et dann esou ee gëtt, wéi ech mer soe gelooss hunn, ass och ugeduecht, fir deen ëffentlech ze maachen?

Déi zweet Fro, déi geet eigentlech an eng äänlech Richtung wéi déi, déi den Deputéierten André Bauler schréftlech un Iech an un och de Wirtschaftsminister gestallt huet: Wat sinn eigentlech déi genee Kritären, fir ze definéieren, wou een da keng Wandmillen däerf hisetzen?

Ech denken, do ginn et der, wéi Distanzen zum Bauperimeter vu 650 Meter, Distanzen zu de Stroossen, vun der Längt vun der Wandmille plus 10%, d'Afluchschneis zum Fluchhafen. Wat gëtt et do dernieft vläicht nach vun Ausschlosskritären?

An dann déi drëtt a lescht Fro: Si Bestriewungen, fir nieft deem Kadaster, deen da seet, wou ee keng Wandmille soll opriichten, fir vläicht e Kadaster ze erstellen, vläicht och à moyen terme eréischt, fir ze soen: Ma, wou ass et da sënnvoll, sief et duerch d'Topografie, awer och soss all déi Konditiounen, fir Wandmillen opzeriichten? Dat heescht, dass ee vläicht éischter vun engem Kadaster, wou een net Wandmille kéint opriichten, an eng Richtung kéim: Wou kéint ee se dann opriichten?

Ech soen Iech Merci.

M. Mars Di Bartolomeo, *Président.*- Merci och dem Här Hahn. An d'nächst Kéier wann ech gelift op d'Auer kucken! An d'Wuert huet de Statssekretär, den Här Camille Gira.

M. Camille Gira, *Secrétaire d'État au Développement durable et aux Infrastructures.*- Merci, Här President, Merci dem honorabelen Deputéierte Max Hahn fir d'Fro. Mir hunn am Nohaltegkeetsministère kee Wandkadaster opgestallt. Mir hunn en Aarbechtsinstrument opgestallt, wat soll derfir déngen, de potenziellen Investisseure relativ fréi eng Orientéierungshëllef ze sinn, wou se mat grousse Schwieregkeete musse rechnen, wa se bei eis am Haus néideg Autorisatiounen zegutt hunn, sief dat a puncto Fligerei, sief dat a puncto Naturschutz.

Et mécht kee Sënn, dat Instrument ze publizéieren, well op där Kaart, do feelen zwee ganz wichteg Voleten. Dat eent ass de Kaméidiaspekt, deen Der erwäänt hutt, mä och de Schattenwurf, deen een och muss bei all Projet berücksichtegen, fir dass d'Leit, déi iergendwou eng Wandmillen an der Noperschaft hunn, net geckeg ginn, owes, wa se op der Terrass sëtzen, an deen Apparat, dee géif all puer Sekonne virun hiren Aen dréien. Duerfir mécht dat kee Sënn, dat do ze publizéieren.

Hannert där Kaart stécht awer eng méintelaang wëssenschaftlech Aarbecht vun eise Spezialisten am Vullen- an am Fliedermaisberäich zesumme mam Fuerschungsinstitut LIST. Mir hunn do iwwer 20 Léieren iwwereneegeluecht opgrond vun den Daten, déi mer hu vum Monitoring vun all deene sensibelen Espècen, déi an deem dote Beräich musse gekuckt ginn. An doropshi kënne mer relativ fréi soen, wou et gréisser Problemer wäert ginn, wann een anzwousch wëllt investéieren, a wou net. Dat hëlleft awer den Investisseure scho ganz gutt. Jiddwereen, dee wëllt investéieren, dee ka bei eis kommen a kritt déi Kaart och gewisen.

Ech wëll awer soen, dass et zu Lëtzebuerg de Moment nëmmen eng absolutt Tabuzon gëtt, an dat ass sechs Kilometer am Radius vum Radar um Findel. Do kann an däerf keng Wandmillen opgeriicht ginn, well dat zu Sécherheetsproblemer am Bedreiwe vum Fluchhafe kéint féieren. Tëschent 6 a 16 Kilometer ronderëm de Radar um Fluchhafe muss eng Etüd gemaach ginn, ob net Problemer entstinn. Wann déi Etüd positiv verleeft, kënnen der opgeriicht ginn. A priori ass et fir de Rescht am Land theoretesch méiglech, Wandmillen ze setzen.

Ech wëll och soen, dass et nach eng aner Ursaach gëtt, fir keng definitiv Kaart ze publizéieren. D'Technik geet extrem séier weider. A wann ee viru 15 Joer guer net huet brauchen drun ze denken, méi déif wéi 400 Meter iwwert dem Mieresspigel eng Wandmillen opzeriichten, esou spillt dat haut net méi. Well déi Apparaten ëmmer méi héich ginn, ass et haut scho méiglech, op 300 Meter erofzegoen. Vläicht ass et an dräi Joer méiglech, op 250 Meter erofzegoen.

Dat do ass jo och net eisen Job. Ech mengen, déi Investisseuren, déi hu jiddwereen hire Wandkadaster. Dir fannt haut Start-up-Firmen, déi Iech bannent 14 Deeg op engem Computermodell relativ kloer an däitlech soen, wou potenziell Sitte sinn. Et geet awer nawell keen Investisseur hin an investéiert 25 oder 30 Milliounen Euro, ouni dann awer op der Plaz wärend engem Joer mat engem Mast gemooss ze hunn. - Fir ze soen, dass dat do u sech näischt géif bréngen, wa mer déi Kaart géife publizéieren, well se wierklech nëmme vu Spezialisten ze notzen ass.

Fir de Rescht kann ech confirméieren, mengen ech, dass d'Regierung duerch eng gutt Zesummenaarbecht och vun deenen eenzelne Ministèren eng kleng Revolutioun fäerdegbruecht huet. Ech ka confirméieren, dass mer bis haut 60 Megawatt autoriséiert hunn. Dat ass esou vill, wéi an deene leschte 15 Joer gebaut ginn ass. A mir sinn opgrond vun Autorisatiounen, déi erwënscht sinn, nach eng Kéier a Kontakt, wat net wäit ass fir nach eng Kéier 60 Megawatt, soudass et kéint kommen, dass mer an dëse fënnef Joer duebel esou vill Wandmillekraaft eventuell kréien, wéi an deene leschte 15 Joer. Ech mengen, do si mer op engem gudden Tripp a wäerte mat grousser Wahrscheinlechkeet déi 11% erneierbar Energien, déi mer eis fir 2020 virgeholl hunn, erfëllen.

M. Mars Di Bartolomeo, *Président.*- Merci och dem Här Statssekretär.

Mir kommen zu der leschter Fro. Déi kënnt vun der Madamm Cécile Hemmen un den Energieminister a Wirtschaftsminister iwwert d'Luedstatioune fir Elektroautoen.

- Question n°224 du 11 octobre 2016 de Mme Cécile Hemmen relative à la disponibilité sur le territoire national de bornes de recharge pour véhicules électriques, adressée à M. le Ministre de l'Économie

Mme Cécile Hemmen *(LSAP).*- Merci, Här President. Um grousse Salon, um groussen Autossalon, dem „Mondial de l'Automobile 2016" zu Paräis, huet déi franséisch Ëmweltministesch Ségolène Royal annoncéiert, fir ronn eng Millioun elektresch Bornë bannent dräi Joer a Frankräich ze installéieren.

Hei zu Lëtzebuerg, do si mengen Informatiounen no déi ëffentlech Opluedstatioune bis elo emol nach éischter méi rar geséit an et wiere souguer nach guer keng där ëffentlecher Bornen an eiser Haaptstad. Ech schwätzen elo net vun deenen, déi fir d'Clientë vun den Hoteller reservéiert sinn oder awer fir d'Employéë vu verschiddene Firmen.

Duerfir wéilt ech och gären op eng Ausso vun Iech, Här Wirtschaftsminister, zréckkommen, déi Der virun e puer Wochen nach eng Kéier rappeléiert hutt, dass bis 2020 800 ëffentlech Opluedstatioune wäerten installéiert gi bei eis hei am Land. Net méi spéit wéi elo am August huet och e Konsortium annoncéiert, dass si den Zouschlag kritt hu fir d'Liwwerung vun deenen 800 Opluedbornë fir Elektroautoen hei zu Lëtzebuerg.

Här Minister, gäre wéilt ech vun Iech wëssen, wéi vill där ëffentlecher Bornen eigentlech an aktuell de Moment op eisem Territoire schonn a Kraaft sinn, wéini déi nei geplangte Bornen dann och elo installéiert ginn. Wéi wäert dat praktesch goen? Ass dat Stationéiere payant? Ass d'Opluedzäit begrenzt, fir dass och e méiglechst grousse Roulement garantéiert ass? Ginn et Sanktiounen, wann ee sech net un déi Regel hält?

Wéi vill kascht et eigentlech, fir den Auto mat esou enger sougenannter „Mobicard" ze lueden? Bleift dëse Präis och weiderhi stabel? Sinn Änderunge virgesinn? An dann natierlech net zulescht och d'Fro: Ginn et eigentlech och Akzisen op dësem Stroum?

Merci, Här Minister.

M. Mars Di Bartolomeo, *Président.*- Merci och der Madamm Hemmen. An d'Wuert huet den Här Wirtschaftsminister Etienne Schneider.

M. Etienne Schneider, *Ministre de l'Économie.*- Merci, Här President. Fir op d'Fro vun der honorabeler Deputéiert ze äntwerten, vläicht e ganz schnelle kuerzen Historique. 2011 huet de Wirtschaftsministère fir d'Éischt eng Etüd gemaach, fir ze kucken, ob d'Elektromobilitéit wirtschaftlech machbar ass, ob dat Sënn géif maachen.

D'Konklusioun war, dass een dat duerchaus sollt maachen, mä dass mer net sollten de Feeler maache wéi am Ausland, dass all Regioun hir eege Systemer hätt, wéi déi Bornë solle sinn, hir eege Steckere wa méiglech nach, soudass mer eis drop gëeenegt hunn, ee System ze hunn, deen interoperabel ass an deen och informatesch zentraliséiert ass, a keng verschidde Systemer am Land wäerten opriichten.

2012 hu mer dunn déi gesetzlech Basis geschaaft, wou dräi wichteg Punkten dra sinn, näämlech éischtens deen, dass mer gesot hunn: Responsabel, fir all déi Bornen opzeriichten, ginn d'Netzbedreiwer zu Lëtzebuerg. Also d'Stroumnetzbedreiwer, déi sollen hir Infrastrukture bauen.

Bezuelt gëtt déi ganz Infrastruktur, déi elo dorëmmer opgestallt gëtt, iwwert d'Netznotzungstariffer am Elektreschen, déi all Client vun Elektresch bezilt. Dat si ronn 50, 60 Milliounen - leet mech net fest op dee genaue Montant, deen dat do kascht! -, wat awer am Gesamtcoût vun den Netzkäschte wierklech marginal ass, soudass dat net zu Erhéijunge vun den Tariffer fir d'Konsumenten dobausse wäert féieren.

An et ass esou, dass all Client herno vun deene Bornë selwer säi Stroumliwwerant wäert kënne wielen. Dat heescht, wann ech mat mengem Stroumliwwerant doheem en Deal maachen, dass ech och op Bornë bei him d'Elektresch zéie ginn, da kann ech dat maachen. Ech kann awer bei all anere Stroumubidder goen. Dat heescht, déi Bornë sinn neutral, an andeem ee seng Käertchen do agëtt, gëtt een dann un, vu wiem een d'Elektresch wëllt kafen, dat an där Borne da gezaapt gëtt.

2015 hu mer e Règlement grand-ducal gemaach, wou mer déi ganz technesch Spezifissitéite festgehalen hunn.

2016 hu mer de Plan d'implantation général gemaach, fir ze soen: Wat kënnt vu Bornen elo wouhin an d'Land? An do ass festgehale ginn, dass der eben exactement 800 solle gebaut ginn, awer all Kéiers mat zwou Prisen, dat heescht 1.600 där Prisen iwwert d'Land verdeelt, 400 dovunner op Park & Riden an op Garen an déi aner 400 verdeelt iwwert d'Gemengen a spezifesch eben do, wou vill Leit si respektiv Autoe sech ophalen.

Et ass och festgehale ginn, dass minimum eng esou eng duebel Borne pro Gemeng soll gebaut ginn. Am November 2016, dat heescht also an engem gudde Mount, wäerten déi éischt Tester ufänken. An ab Abrëll 2017 sollen dann déi éischt Bornë fir d'Clienten zur Dispositioun stoen. 2020 soll déi lescht dann och installéiert ginn. A mir hoffen, dass mer souguer e bësse méi schnell do virukommen, fir dat dann ze maachen, fir dass dann 2020 flächendeckend iwwert d'ganzt Land déi Bornen dostinn.

Dir hutt elo gefrot, ob et, wou et scho Bornë gëtt. Ech mengen, et ginn eng ganz Rei Gemengen, déi Initiative geholl hunn - dont d'Stad Lëtzebuerg natierlech och -, déi op verschidde Plaze schonn elektresch Bornen installéiert hunn. Et ginn eng Rei Geschäfter, déi dat gemaach hunn, fir eng kommerziell Attraktivitéit ze hunn. Dir hutt Automobillproduzente wéi zum Beispill Tesla, déi entre-temps Bornen opgeriicht hunn.

An ech mengen, d'Elektromobilitéit oder déi ëffentlech Elektromobilitéit, déi ëffentlech Bornen, déi mer stellen, dat soll eigentlech just e Complément zu deem sinn, wat ee jo och doheem ka maachen. Ech mengen, bei der Elektromobilitéit geet et drëm, dass de Client herno de Reflex huet, fir all Owend, wann en heemkënnt, ebe säin Auto an de Stecker ze stiechen, an dann iwwerall, wann en dann op enger Plaz ass, wou esou eng Borne ass, kann en dann natierlech och nach eng Kéier oplueden, soudass déi Angscht vun der Räichwäit vum Auto ewechfält, dass een also net riskéiert, iergendwou hänken ze bleiwen.

Mä wivill Bornen elo genee scho wou stinn, doriwwer féiere mir kee Regëster. Dat kann ech Iech net soen.

Wéi ass et mam Präis? Et ass esou, dass d'Elektresch, wat Der haut vun de Bornë kaaft, wann Der Client bei Tesla sidd, do kritt Der et gratis, do bezilt d'Firma de Stroum. Dat heescht, Dir fuert komplett gratis. Wann Der muer op deenen Elektrobornen, déi de Stat installéiert, déi d'Operateuren installéieren, tankt, dann ass et esou, dass Der deen Tariff bezuelt, deen Der ausgemaach hutt mat Ärem Stroumfournisseur.

Mä just fir Iech eng Iddi ze ginn: Vu dass mer keng Akzise speziell op dat doten Elektresch fir d'Mobilitéit leeën, ass et esou, fir dat elo emol graff auszedrécken, dass Der 100 Kilometer kënnt mat engem Auto elektresch fuere fir de Géigewäert fir ronn 2 Euro. Wann Der déiselwecht 100 Kilometer fuert mat engem Diesel, da sinn et 6 Euro. A wann Der déiselwecht 100 Kilometer fuert mat engem Bensinner, da leit Der bei 10 Euro. Dat heescht, eleng do gesitt Der, wat den ekonomeschen Intérêt ass, fir mat esou engem Auto ze fueren.

Merci villmools.

M. Mars Di Bartolomeo, *Président.*- Merci och dem Här Minister. Domat si mer um Enn vun eiser Froestonn ukomm. Mir hunn zéng Froen an enger Stonn kënnen evakuéieren. Merci fir d'Disziplinn!

Da komme mer zu dem nächste Punkt vun eisem Ordre du jour, d'Orientéierungsdebatt iwwert déi grouss Infrastrukturprojete vum Stat. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht an d'Rapportrice zu där Orientéierungsdebatt, d'Madamm Josée Lorsché, ass scho prett. Madamm Lorsché, Dir hutt d'Wuert.

3. 7063 - Débat d'orientation sur le financement des grands projets d'infrastructure réalisés par l'État

Rapport de la Commission du Développement durable

Mme Josée Lorsché *(déi gréng), rapportrice.*- Villmools Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, wéi Dir wësst, féiert d'Chamber eemol am Joer eng Orientéierungsdebatt iwwert d'Infrastrukturprojeten, déi de Ministère vum Développement durable zesumme mat anere Verwaltunge wëllt realiséieren, dëst am Laf vun den nächste Joren, mä net schonn den nächste Januar.

Dës Zort vun Debatt besteet zanter 2006 schonn a bezitt sech op all Projeten, déi, den Estimatioune vun der Regierung respektiv vun de Verwaltungen no, méi wéi zéng Milliounen Euro wäerte kaschten. Eréischt nodeems d'Chamber dann hiren Accord de principe zu deene Projete ginn huet, kann déi detailléiert Ausaarbechtung vun de Projeten ufänke mat allen Etüden, déi dozou gehéieren an déi och virgeschriwwe sinn.

Well dës Etüden zu dësem Zäitpunkt nach net gemaach sinn, ass et och net méiglech, de geneeë Käschtepunkt vun deene Projeten op den Dësch ze leeën. Ech betounen dat, well déi Fro ëmmer erëm opkënnt, firwat mir an dëser Debatt net vu genauen Zuele schwätzen.

Sollt et sech dann erweisen, datt e Projet méi wéi 40 Millioune wäert kaschten, ass d'Regierung forcéiert, e Finanzéierungsgesetz auszeschaffen zu deem spezielle Projet. - Dat zur Prozedur.

Déi geet zréck op eng Décisioun vun der Budgetskontrollkommissioun aus dem Joer 2005, déi deemools drop gehalen huet, datt d'Chamber méi Matsproocherecht beim Plange vun neien Infrastrukturprojete kritt an datt och méi Transparenz an dat ganzt Finanzement vun deene Projete soll kommen. An deem Sënn ass dann d'Budgetskontrollkommissioun och forcéiert, de finanzielle Suivi vun deene Projeten ze assuréieren. Doduerch geet de Minister dann all sechs Méint an déi Kommissioun a leet den Timing vir.

Léif Kolleeginnen a Kolleegen, ech kommen dann zu der Lëscht vun den neie Projeten, déi den zoustännege Minister François Bausch der Nohaltegkeetskommissioun an der Sëtzung vum 22. September 2016 virgestallt huet. Et sinn der eng Hällewull. Et sinn der dëst Joer 18, soudatt ech aus Zäitgrënn net am Detail op all Projet kann agoen.

Generell wéilt ech fir d'Éischt soen, datt de Gros vun de Projeten, déi dëst Joer virgeluecht gi sinn, sech op d'Renovatioun, op den Assainissement an awer och op den Neibau vu bestoende Gebaier bezitt. Et geet also virun allem dorëms, fir déi al Bausubstanz, déi mer hunn, opzewäerten, ouni datt d'Erschléissung vun neiem Bauterrain néideg ass.

Dobäi ass et der Regierung och wichteg, bei all Bau, bei all Renovatioun a bei all Assainissement op ekologesch an energiespuerend Kritäre Wäert ze leeën. Méi Erklärungen dozou fannt Dir och a mengem schréftleche Rapport.

Ech fänken u bei den Infrastrukturen, déi iwwert de Fonds d'investissements publics administratifs finanzéiert ginn. Dat sinn der néng.

Éischtens, eng Jugendherberg fir honnert Persounen iwwert der neier Gare routière zu Ettelbréck, an derniewent en zweet Gebai, wat den Hébergement vu sozialen, edukativen a medezinnesche Servicer soll erméiglechen. Dës zwee Gebaier sinn am Kontext vum Ausbau vun der Ettelbrécker Gare geplangt a gehéieren zum ganzen urbanistesche Konzept, wat schonn op dëser Plaz virgestallt ginn ass a wat am Zentrum vun Ettelbréck realiséiert gëtt.

Eng zweet Jugendherberg fir honnert Leit soll zu Veianen entstoen. Hei ass keen Neibau geplangt, mä d'Renovatioun an den Assainisse-

ment vun engem vu Sites et monuments geschütze Gebai am historesche Kär vu Veianen. Dëst Gebai huet bis 2013 als CIPA fonctionnéiert a gëtt an enker Zesummenaarbecht mat Sites et monuments als Jugendherberg ëmgebaut.

Ech kommen zum drëtte Projet. Dee besteet aus der Rekonstruktioun vun zwou Betreiungsinfrastrukturen aus dem Joer 1982 fir kleng Kanner um Kierchbierg. Dës Gebaier si mat Asbest belaascht a sollen zwee neie Gebaier Plaz maachen. Dat eent ass geduecht fir 350 Kanner an 38 Betreier. Et soll als Garderie fonctionnéieren. Dat anert fir 110 Kanner a 40 Betreier an ass als Crèche ugeduecht.

Well dës Infrastrukture fir d'Besoine vun der Europäescher Kommissioun a vum Europaparlament gebaut ginn, handelt et sech fir eise Budget ëm eng Null-Operatioun. Dat ass jo ëmmer esou bei Projeten, déi d'Europäesch Kommissioun betreffen. Dat heescht, datt de Lëtzebuerger Stat zwar de Maître d'ouvrage ass an de Virfinanzement garantéiert, mä datt d'Käschten duerno vun der Europäescher Kommissioun u Lëtzebuerg zréckbezuelt ginn. Zu dësem Projet gehéiert iwwregens och de Réaménagement vum Bausseberäich mat engem Parking an dem Bau vun engem Restaurant.

En anere Projet am Beräich vun den europäeschen Institutiounen ass d'Realisatioun vun zousätzleche Sécherheetsmoossnamen um Site vum Europäesche Geriichtshaff, déi och dann iwwert déi Europäesch Unioun finanzéiert wäerte ginn. Sënn an Zweck vun deene Moossnamen ass, de Geriichtshaff als wichteg europäesch Institutioun besser virun Terrorattacken ze schützen. D'Noutwendegkeet vun deene Moossnamen huet sech aus engem Audit erginn, deen dozou duerchgefouert ginn ass.

Ech kommen dann zum fënnefte Projet. Hei handelt et sech ëm d'Reaffektatioun vun der Nationalbibliothéik um Site tëschent dem Boulevard Roosevelt an der Rue Notre-Dame. Heizou wéilt ech e wéineg méi an den Detail goen. Ab 2019, wann déi nei Nationalbibliothéik um Kierchbierg bis fonctiounsfäeg ass, soll an deem Gebai hei eng Galerie mat permanenten an temporären Ausstellunge vu Lëtzebuerger Konschtwierker entstoen. Et ass déi Galerie, vun där Der schonn héieren hutt. De Kulturminister huet se schonn ugekënnegt. An et ass och geduecht, datt do eng ganz Rei kulturell, didaktesch an edukativ Aktivitéiten op deem Site solle stattfannen.

Dernieft ass awer och ugeduecht, an deemselwechte Gebai Logementer ënnerzebréngen, déi awer nach am Detail ze definéiere sinn an déi der Regierung no eng sozial Ausriichtung solle kréien. Dëse Projet wäert an enker Zesummenaarbecht mat der Stad Lëtzebuerg geplangt an ëmgesat ginn. An dofir bleift do nach munches ze definéieren, wuel wëssend, datt et sech bei dësem Gebai ëm eng ganz wäertvoll historesch Ierfschaft handelt, e Gebai, wat am Kär vun der Haaptstad läit. Et war dat Gebai, wat 1603 fir de Collège des jésuites zur Verfügung gestallt ginn ass, duerno 1817 fir de Kolléisch an zanter 1973 fir d'Nationalbibliothéik.

De sechste Projet betrëfft dann och e bekannt Gebai, d'Villa Louvigny am Stater Park, déi aus dem Joer 1920 staamt, also och schonn e gewëssenen Alter huet a mëttlerweil komplett renovéierungsbedürfteg ass, dëst souwuel um Niveau vun der Energieversuergung wéi och um Niveau vun der Sécherheet.

Wéi Dir wësst, ass de Gesondheetsministère zanter dem Joer 2000 an deem Gebai ënnerbruecht. Et ass renovéiert ginn am Joer 1998 bis dann 2000, awer net genuch. Virdru war et dann de Sëtz vun RTL, dat wësst Der och alleguer. Wéi gesot, muss dëst Gebai vu Fong op astand gesat ginn.

De siwente Projet, deen iwwert deeselwechte Fong leeft, besteet aus der Konstruktioun vun engem neien nationale Krisenzentrum um Site vum Schlass vu Senningen. Hei ass virgesinn, datt och den Haut-Commissariat à la protection nationale an deem Gebai ënnerbruecht soll ginn, nieft engem sécuriséierte Sall fir de Centre des technologies de l'information de l'État. Zousätzlech geet et drëms, d'Schlass vu Senningen un déi international Sécherheetsstandarden unzepassen.

An da kommen ech zu deenen zwee leschte Projeten, déi iwwert dee Fong lafen. Deen éischten ass d'Konstruktioun vu Gebailechkeete fir Ponts et chaussées a fir d'CFL zu Iechternach, deen zweeten de Bau vun engem Dépôt fir Ponts et chaussées a fir d'Gestion de l'eau um Fridhaff. Dëse leschten Dépôt wäert den aktuellen Dépôt vu Ponts et chaussées zu Gilsdorf ersetzen, well deen Terrain gebraucht gëtt fir d'Besoine vum Lycée technique agricole, dee jo do entsteet.

Här President, ech kommen zu de Projeten, déi iwwert d'Fonds publics scolaires lafen an deemno d'Schoulinfrastrukture betreffen. Dat sinn der dräi an dësem Joer.

Deen éischte Projet besteet aus der Reorganisatioun vum gesamte Site ronderëm de Lycée technique vun Ettelbréck. Well de Lycée technique agricole, dee sech op där anerer Säit vun der Avenue Salentiny befënnt, op Gilsdorf plënnert, kann dëst Gebai, wat elo zu Ettelbréck steet, duerno zum Deel ofgerappt an zum Deel renovéiert ginn. Dat erlaabt, en neie Schoulcampus ze schafe vu ganzer sechs Hektar, an dat fir de Lycée technique vun Ettelbréck.

Den zweete Schoulprojet ass en neie Lycée fir 1.200 Vollzäitschüler a 680 Schüler am sougenannte Régime concomitant, déi eng Beruffsausbildung absolvéieren. Dëse Lycée ass souwuel fir den ënneschten Zyklus vum Enseignement secondaire classique wéi och fir sämtlech Cyclë vum Enseignement secondaire général geduecht a soll an der Peripherie vun Ierpeldeng am Norde vum Land entstoen, dëst op enger Fläch vun ongeféier 5,8 Hektar. An dee Lycée wäert och, wéi an all anere Lycéeën, eng Sportshal integréiert ginn.

Den drëtte Schoulprojet bezitt sech dann op déi méi eeler Generatioun. Et geet ëm den Ausbau vun der Uni Lëtzebuerg um Campus vum Kierchbierg. Hei geet et drëms, souwuel d'Fakultéit vum Droit, der Ekonomie an de Finanzen zesumme mam Max-Planck-Institut an deem Quartier ënnerzebréngen. Zu deem Zweck wäert d'Annex vum Lycée technique du Centre, déi schonn haut vun der Uni genotzt gëtt, ofgerappt an nei gebaut ginn, wärend de Bâtiment Henri Tudor bestoe bleift. Zousätzlech ass och virgesinn, datt d'Fondation Losch e Gebai mat neien Auditoirë fir d'Uni wäert realiséieren.

Domat kommen ech da bei den nächste Fong, de Fonds d'investissements publics sanitaires et sociaux. An dee Fong gëtt just ee Projet ageschriwwen, an zwar de Bau vun enger neier Opfangstruktur fir zousätzlech 240 Demandeurs de protection internationale um Terrain vum Foyer Don Bosco um Lampertsbierg, dëst an direkter Proximitéit zum Foyer Lily Unden, deen zanter 2015 fonctionnéiert.

Hei wéilt ech betounen, datt dëse Projet nëmme realiséiert gëtt, wa kee Wee méi derlaanscht féiert, zousätzlech DPIen um Lampertsbierg respektiv an der Stad unzesidelen. Prioritär muss et am Kontext vum Accueil vun de Flüchtlinge jo drëms goen, de Bau vun neien Opfangstrukture fir d'DPIen ze dezentraliséieren a se méi équilibréiert am Land ze verdeele wéi bis elo, wou ech gäre soen, datt d'Stad Lëtzebuerg, niewent enger Rei anere Gemengen, schonn eng grouss Verantwortung iwwerholl huet an datt et och u Gemengen ass, déi nach keng Flüchtlingen hunn, sech dozou ze bekennen.

Jiddefalls ass et héich Zäit, datt de Foyer Don Bosco, deen aus de 60er Jore staamt, ofgerappt gëtt, well et kengem Mënsch méi zouzemudden ass, an deem Gebai ze liewen. An et ass och kloer, datt dat Gebai vun der Substanz hier net méi gerett ka ginn.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, e weidere Fong, deen ugezaapt gëtt, ass dann de Fonds des routes, wéi ëmmer, iwwert deen dräi Projete solle finanzéiert ginn.

Deen éischten ass zu Réimech geplangt - ech kucken op den Här Kox -, wou d'Esplanade nei aménagéiert soll ginn, dëst ënner anerem mat der Realisatioun vun zousätzlechen Héichwaasserschutzmoossnamen, dem Bau vun enger neier Vëlospist - wat jo eng flott Saach ass fir d'Touristen, mä net nëmmen -, dem Redressement vun der Route du Vin an dem Ausbau vum Quai fir Croisièresschëffer, déi jo schéngen e grousse Succès zu Réimech ze hunn.

De gesamte Projet besteet aus siwen Deelprojeten, déi d'Ponts et chaussées an Zesummenaarbecht mat der Stad Réimech ausgeschafft hunn. Hei läit schonn en estimative Budget vir an dee bedréit 16 Milliounen Euro. Aus Zäitgrënn ginn ech och hei net an den Detail, verweisen awer ganz gären op Pläng, déi ech Iech zouschécken, wann Der se wëllt hunn.

Den zweete Projet vum Fonds des routes féiert an den Norden, an zwar op d'N7 - ech kucken elo an eng aner Richtung -, wou bekanntlech vill Accidenter geschéien a wou sech eng Rei Sécherheetsmoossnamen opdrängen opgrond vun zwee Sécherheetsauditen, déi op der Streck duerchgefouert gi sinn.

Wat ass konkret geplangt? Éischtens geet et drëms, eng Leitplank an der Mëtt vun der Strooss op enger Streck vun 18 Kilometer ze erriichten. Dës Moossnam betrëfft déi Tronçonen, déi dräispureg verlafen a wou d'Gefor erwisenermoossen am gréissten ass.

Zweetens huet den Audit och erginn, datt d'Kräizunge solle sécuriséiert ginn, dëst duerch eng ganz Rei Moossnamen, déi och an engem deementspriechenden Dokument festgehale sinn an déi ech Iech ganz gären zoukomme loossen, wann dat Iech interesséiert.

En drëtten a leschte Projet, Här President, deen iwwert de Fonds des routes soll finanzéiert ginn, betrëfft d'Suppressioun vum Passage à niveau PN17 zu Walfer. Domat verbonnen ass de Bau vun enger Ënnerféierung fir de motoriséierten Trafic a fir d'Mobilité douce, dat heescht de Foussgänger an de Vëlosfuerer. Zweetens awer och de Bau vun enger Ënnerféierung fir Foussgänger op der Héicht vum zweete PN, de PN16, an d'Mise en conformité vum Arrêt Walfer, deen ënner anerem behënnertegerecht wäert ëmgebaut ginn.

Schlussendlech kommen ech bei zwee Projeten, déi iwwert de Fonds du rail lafen a sech deemno op d'Eisebunnsinfrastrukture bezéien. Beim éischte Projet handelt et sech ëm d'Erneierung an ëm d'Modernisatioun vun der Gare vu Klengbetten. Nieft der Erneierung vun de Quaien, déi fir Persoune mat ageschränkter Mobilitéit wäerten ëmgebaut ginn, gëtt och en neie Souterrain gebaut, deen de Park & Ride mam Quai intermédiaire - wéi e genannt gëtt - verbënnt. Dëse Quai gëtt bis zu der Rue du Chemin de fer ausgebaut, wärend dat aalt Stellwierk wäert ofgerappt ginn a Plaz wäert maache fir zousätzlech Abrien an enger gehëtzter Salle d'attente, soudatt ee ka soen, datt dës Gare vill méi benotzerfrëndlech wäert ginn, wéi se bis elo ass.

Och dëse Projet ass scho méi ausgeräift, soll tëschent 2017 an 2019 realiséiert ginn, an dëst fir 14 Milliounen Euro, den Estimatiounen no.

Den zweeten Eisebunnsprojet, Dir Dammen an Dir Hären, besteet aus der Aféierung vum sougenannte Système automatisé d'information aux voyageurs, op dee scho laang gewaart gëtt. Dëse System ass geduecht, fir d'Clientë souwuel akustesch wéi och visuell op sämtleche Garen an Haltestelle vum Land iwwert déi real Zäitschinn vun den Zich ze informéieren. Dat heescht, datt d'Passagéier ganz geziilt op eng uniformiséiert Manéier iwwer eventuell Retarde vun den Zich an d'Bild gesat ginn a genee wëssen, wéini den Zuch dann elo ukënnt. Ech weisen Iech d'Bild, wéi déi Tableaue wäerten herno ausgesinn. Dat ass en Affichage, deen op alle Garë wäert deeselwechte sinn.

(Mme Josée Lorsché montre une documentation à la Chambre des Députés.)

Här President, domat hunn ech déi 18 Projeten esou gutt wéi méiglech resüméiert. Mat verschiddenen Nuancen, jee no Interessen a perséinleche Preferenzen, géif ech emol mengen, hunn d'Membere vun der Kommissioun d'Lëscht vun de Projeten an der Sëtzung vum 6. Oktober 2016 eestëmmeg ugeholl. An deem Sënn iwwerreechen ech Iech, Här President, eng deementspriechend Motioun, déi vun de Vertrieder vun der LSAP, der DP, déi gréng, ADR an déi Lénk ënnerschriwwen ass an d'Regierung opfuerdert, déi néideg Etüden ze realiséieren, fir datt d'Projeten iwwerhaapt kënnen ëmgesat ginn.

Motion 1

«Grands projets d'infrastructure de l'État»

La Chambre des Députés

Vu

- la nécessité de garantir une transparence optimale lors de l'élaboration des grands projets d'infrastructure;

- la volonté du Gouvernement d'assurer la définition, la conception et la mise en œuvre d'une politique intégrée en matière d'aménagement du territoire, de réseaux de transports et de bâtiments publics;

Considérant

- l'avis de la Cour des comptes sur l'adaptation du budget voté des grands projets d'infrastructure du 22 mars 2001;

- la motion de la Chambre des Députés du 29 janvier 2002 prise suite à la présentation de l'avis précité;

- les propositions des groupes parlementaires au sujet d'une amélioration des procédures permettant d'éviter les dépassements des coûts des grands projets d'infrastructure dans le futur, transmises en date du 12 avril 2005 par Monsieur le Président de la Chambre des Députés à Monsieur le Premier Ministre;

- la nouvelle procédure à suivre en matière de préparation et de présentation des grands projets d'infrastructure adoptée en date du 3 avril 2006 par la Commission du Contrôle de l'exécution budgétaire et des Comptes sur proposition de Monsieur le Ministre des Travaux publics et dont les points principaux ont été repris dans une motion «grands projets d'infrastructure Travaux publics» du 23 octobre 2008;

- le fait que ladite procédure répond aux préoccupations formulées dans la motion précitée du 29 janvier 2002;

- la motion du 13 mai 2009 de la Chambre des Députés invitant le Gouvernement à veiller à ce que ces procédures soient appliquées, mutatis mutandis, par tous les départements ministériels lors de la mise en œuvre de projets d'infrastructure susceptibles d'atteindre un coût d'au moins 10 millions d'euros;

- la liste des projets d'infrastructure susceptibles d'atteindre un coût d'au moins 10 millions d'euros, à soumettre à l'approbation de la Chambre des Députés en vue de l'autorisation pour l'imputation des dépenses pour frais d'études et d'élaboration d'un avant-projet détaillé (APD) à charge du département du Développement durable et des Infrastructures, présentée lors des séances du 22 septembre et du 6 octobre 2016 de la Commission du Développement durable;

- la présentation détaillée des différents projets que les responsables du Ministère du Développement durable et des Infrastructures et de la Société nationale des chemins de fer luxembourgeois ont fournie à la Commission du développement durable;

- l'avis favorable que ladite Commission a émis pour chaque projet qui lui a été présenté;

Marque son accord à l'élaboration des études nécessaires à la réalisation des projets en cause à partir de l'exercice budgétaire 2017 afin de garantir les objectifs suivants:

a. En ce qui concerne le champ d'intervention du Fonds d'investissements publics administratifs

- Construction d'une auberge de jeunesse et des structures d'accueil à Ettelbruck

- Construction d'un dépôt des Ponts et chaussées & Gestion de l'eau au Fridhaff

- Centre polyvalent de la petite enfance Kirchberg (CPE1 & CPE2): nouvelles constructions

- Auberge de jeunesse à Vianden: rénovation et assainissement

- Bibliothèque nationale, rue Notre-Dame: création d'une Galerie d'art nationale et élaboration d'un projet de logements en étroite concertation avec la Ville de Luxembourg

- Villa Louvigny à Luxembourg: rénovation et assainissement

- Construction d'un nouveau Centre national de crise: sécurisation du site «Château de Senningen»

- Construction de dépôts et ateliers pour les besoins des Ponts et chaussées et d'un hangar CFL à Echternach

- Palais de la Cour de justice européenne: mesures de sécurité

b. En ce qui concerne le champ d'intervention du Fonds d'investissements publics scolaires

- Lycée technique Ettelbruck: réaménagement et extension de l'ancien Lycée technique agricole

- Construction d'un nouveau Nordstad-Lycée à Erpeldange

- Réaménagement du site de l'Université du Luxembourg: Faculté de Droit, d'Économie et des Finances et Institut Max Planck à Luxembourg-Kirchberg

c. En ce qui concerne le champ d'intervention du Fonds d'investissements publics sanitaires et sociaux

- Nouveau centre pour demandeurs de protection internationale sur le terrain du Foyer Don Bosco (Foyer Lily Unden II) au cas où le grand afflux de DPI persiste et rend cette nouvelle construction indispensable

d. En ce qui concerne le champ d'intervention du Fonds des routes

- Réaménagement de l'Esplanade de Remich

- Réaménagement de la N7

- Suppression du PN17 et aménagement d'un passage inférieur pour trafic motorisé et mobilité douce sur le CR125 menant vers Stafelter à la hauteur du PN17 à Walferdange

e. En ce qui concerne le champ d'intervention du Fonds du rail

- Gare de Kleinbettingen: renouvellement et modernisation des installations fixes

- Aménagement aux gares ferroviaires d'un système automatisé d'information aux voyageurs.

(s.) Josée Lorsché, Gast Gibéryen, Gusty Graas, Roger Negri, David Wagner.

M. Mars Di Bartolomeo, *Président.-* Merci.

Mme Josée Lorsché *(déi gréng), rapportrice.-* Ofschléissend drécken ech deene villen an äifrege Mataarbechter a Mataarbechterinne vum MDDI, vun der Administration des bâtiments publics, vu Ponts et chaussées an CFL

nach e grousse Merci aus fir déi detailléiert Erklärungen, déi si eis an der Kommissioun ginn hunn, a soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

Plusieurs voix.- Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Merci. Da kënne mer zu der Diskussioun iwwergoen. An den éischten ageschriwwene Riedner ass den Här Aly Kaes.

Débat

M. Aly Kaes *(CSV)*.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, et kann ee soen: „alle Jahre wieder", well mer sinn all Joer hei, fir dann déi grouss Projeten an där doter Form ze diskutéieren, esou wéi d'Madamm Lorsché, där ech, fir unzefänken, villmools Merci soe fir hiren exzellente schréftlechen a mëndleche Rapport, dat och schonn hei gesot huet. E Rapport iwwert den Diskussiounspabeier vun dëser dach wichteger Prozedur, mam Zil, scho frei am Laf vun där Prozedur den Accord de principe vun der Chamber fir gréisser Infrastrukturprojeten ze kréien.

Duerno ass et jo da bekanntlech un der Comexbu, fir de Suivi financier vun den Dossieren ze maachen. An et muss ee scho soen, datt, zënter datt et d'Prozedur gëtt, 2006, et ass scho gesot ginn, u sech d'Dépassementer dach awer vill méi kleng gi sinn.

Zu de Projete selwer brauch ech wierklech net an den Detail ze goen. D'Madamm Lorsché huet dat engersäits gemaach, an anerersäits, well einfach d'Projeten - an och si huet dat schonn erwähnt - nach däermoossen an de Kannerschong stiechen, oder déi meescht Projeten, kann an dësem Moment net allze vill iwwert d'Detailer vun de Projete gesot ginn.

Allgemeng kann ee feststellen, wat begréissenswäert ass, datt eng Rei Infrastrukture geschaaft ginn, déi gutt sinn, fir Lëtzebuerg am Tourismus virunzebréngen, wéi zum Beispill déi nei Jugendherberg zu Ettelbréck op där neier Gare, déi domadder also och direkt un den ëffentlechen Transport ugebonnen ass. An dann eng zweet Infrastruktur, wéi et jo och scho gesot ginn ass, déi eng Rei Organisatioune beherbergt am méi soziale Beräich.

An da gëtt gläich am Norden nach eng zweet Infrastruktur an där Hisiicht geschaaft, an dat an der Stad Veianen - oder an der Stad Veinen, wann een dat gär richteg seet -, an zwar ebenfalls, wéi gesot, eng Jugendherberg mat honnert Plazen. Dëst ass extrem wichteg fir den Zentrum vu Veianen an u sech ass et och an engem Gebai, wat jo virdrun e Centre intégré war a wat u sech en Ensembel mat där dach beschtbekannter Trinitarierkierch vu Veianen duerstellt. An deen Ensembel soll dann och heimadder - Dir gesitt also, villes geet awer mateneen -, deen Ensembel soll dann op jidde Fall och heimadder opgewäert ginn.

Bon, et muss een natierlech elo kucken - hei ginn 200 Plazen an deem Beräich geschaaft -, datt dës Infrastrukturen an der Zukunft och esou public gemaach ginn am In- an Ausland, fir datt se och optimal kënne genotzt ginn.

Da gouf et an den Diskussiounen an an de Pabeiere vun där zoustänneger Kommissioun en Dossier iwwert d'Nationalbibliothéik, wou et drëm gaangen ass, 35 Logementer fir Jonker ze schafen, déi Schwieregkeeten hunn, um Wunnengsmarché Fouss ze faassen.

Wann ech elo gutt nogelauschtert hunn, dann ass dat nuancéiert ëmdisponéiert ginn an elo, an Zesummenaarbecht mat der Stad Lëtzebuerg, sollen an Zukunft an dat Gebai, dat dann net méi als Nationalbibliothéik genotzt gëtt, Wunnenge kommen. An et gëtt sech net méi spezifesch op eng Kategorie fokusséiert, mä et sollen allgemeng, an Zesummenaarbecht mat der Stad Lëtzebuerg, Wunnengen do geschaaft ginn. Dat ass op jidde Fall fir d'CSV och méi sënnvoll an d'CSV kann och dat neit Element absolutt ënnerstëtzen.

Hei soll dann och eng Konschtgalerie realiséiert ginn. Ech mengen, et ass kloer, datt d'Konscht ganz wichteg ass an absolutt soll ënnerstëtzt ginn. D'Fro ass natierlech, ob een an deem Gebai dann elo nach eng Konschtgalerie soll implantéieren. Ech wëll och an deem Kontext den Här Minister froen, ob effektiv och an deem Dossier d'Stad Lëtzebuerg mat agebonne war oder agebonnen ass, well dat Gebai jo awer am Häerz vun der Stad läit a jo och eng gewësse Geschicht huet.

Dann ënnerstëtzt d'CSV, wat och eng ganz laang Fuerderung war, fir d'Uni Lëtzebuerg net ganz aus der Stad erauszehuelen, ënnerstëtzt natierlech d'CSV, datt d'Uni Lëtzebuerg u sech weider mat engem wichtegen Deel um Territoire vun der Stad Lëtzebuerg bleift. Mir wëlle vum Här Minister dach awer wëssen, wat dann elo um Lampertsbierg, wann et do schonn Informatioune gëtt, am Detail mat deene Gebaier geschitt, wou jo elo de Moment nach d'Uni Lëtzebuerg dran ass.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, de Bau vun engem Dépôt fir Ponts et chaussées um Fridhaff a vun Infrastrukture vun der Gestion de l'eau, dat ass eng sënnvoll Ëmsiidlung vun dëse Servicer aus der Gilsdorfer Strooss, wou jo an der Proximitéit eng ganz Rei vu Schoulinfrastrukture scho präsent sinn, an zwar am Secondaires-Beräich, a wou jo dann och no bäi d'Akerbauschoul gebaut gëtt. Hei gëtt sécher domadder Plaz fräi fir schoulno Infrastrukturen, wéi zum Beispill en Internat oder Sportinfrastrukturen.

An deem Kontext wollt ech och den Här Minister da froen, wéi et ëm déi Dikrecher Schwämm steet, déi jo vum Stat iwwerholl ginn ass a wou haut scho bäi Wäitem net genuch Méiglechkeete sinn, fir datt all déi Schoulen optimal hire Schwammsport kënnen ausüben. Et leien iwwregens och scho méi laang déi eng oder déi aner Demanden do vun Nopeschgemengen, fir sech kënnen an där Schwämm do definitiv och Stonnen ofzesécheren. Gëtt dës Schwämm erweidert? Gëtt se moderniséiert? Wat geschitt mat där Dikrecher Schwämm?

De Bau vun engem neie Centre national de crise an d'Sécurisatioun vum Senninger Schlass si Saachen, wou mer jo virun e puer Joer nach guer net dru geduecht hätten. Mä leider ass et d'Entwécklung an eiser Welt, déi dat ganz einfach néideg mécht. Duerfir kënne mer dat och nëmmen ënnerstëtzen.

An déiselwecht Problematik reie sech natierlech och d'Aarbechten a betreffend d'Sécherheetsmoossname bei der Cour de justice européenne.

Ech wëll och ausdrécklech d'Investitiounen am Beräich vun de Schoule begréissen. Dëst si Projete vun enger nationaler Importenz a se mussen zäitno realiséiert ginn. Ech wëll se elo net nach eng Kéier opzielen. Et ass och déi eng oder déi aner Infrastruktur, déi zu Ettelbréck oder no bei Ettelbréck realiséiert gëtt, wat ech perséinlech natierlech nëmme ka begréissen.

E wichtege Projet, fir Leit an Nout ze hëllefen, ass den neien - d'Madamm Lorsché huet et scho gesot - Centre pour demandeurs de protection internationale um Terrain vum Foyer Don Bosco, de Foyer Lily Unden II. Hei fannen 240 Flüchtlinge Plaz, also duebel esou vill wéi an deem Zenter, dee schonn do besteet. Et ass wichteg, Dir Dammen an Dir Hären, léif Kolleeginnen a Kolleegen, datt mer deene Mënschen eng adequat Struktur kënnen ubidden. Si hu schonn oft en traumatesche Parcours hanner sech, an da musse mir hinnen einfach ugepassten Opfanginfrastrukturen ubidden.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech muss awer soen: Wat d'Solidaritéit - an et ass virdrun och scho bei der Rapportrice esou ugeklongen - op dësem Niveau ubelaangt, wëll ech awer hei och nach eemol erwänen, datt et eng Rei Gemenge gëtt, jo, déi ganz konstruktiv matschaffen. Anerer hunn awer vill méi Retizenzen. Fir déi Gemengen, wéi zum Beispill d'Gemeng Tandel, an dat kann ech mat rouegem Gewësse soen,...

Une voix.- Aah!

M. Aly Kaes *(CSV)*.- Jo, et kann een elo hei „aah" soen. ...déi scho laang ugebueden hunn - an den Här Minister kann dat bezeien -, honnert Leit - an dat ass proportional zur gesamter Bevëlkerung nawell guer net esou schlecht - opzehuelen, ass d'Infrastruktur, déi vum Stat gebaut soll ginn, leider nach ëmmer net do. Wann een do gesäit, wéi aner Länner kuerzfristeg musse vill Logementer zur Verfügung stellen, ech mengen, da musse mir eis och Moyene ginn, vill méi schnell ze reagéieren, wéi dat leider awer bis elo de Fall ass.

Bon, wat de Fonds du rail ugeet, esou ass nieft dem Projet vun der Gare zu Klengbetten virun allem den automatiséierten Informatiounsservice fir Zuchclienten ervirzehiewen, well jiddwereen, dee mam Zuch ënnerwee ass, heiduerch méi - natierlech méi - Confort huet an och sécher ass, all néideg Informatiounen iwwert d'Verbindungen och en temps réel matgedeelt ze kréien. Nodeems d'Stater Gare a Miersch scho mat dësem System équipéiert sinn an Ettelbréck als ëmmerhin zweetgréisst Gare och elo geschwë soll un de System ugeschloss ginn, hoffen ech, datt de System schnellstméiglech flächendeckend fir all Garen ëmgesat gëtt.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ofschléissend kommen ech dann elo zu de Projete vum Fonds des routes. De Réaménagement - et ass och scho gesot ginn - vun der Esplanade zu Réimech ass e wichtege Projet fir d'ganz Regioun. Ech mengen, den Här Kox gëtt mer do recht, well, wéi Der alleguerte wësst, ass Réimech, jo, et kann ee soen, d'Pärel vun der Musel, nieft dem...

(Brouhaha)

Gitt mer eng Chance, gitt mer eng Chance! Ech si jo net fäerdeg!

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Schengen...

M. Aly Kaes *(CSV)*.- ...nieft dem Kolleeg Léon Gloden senger Muselmetropol Gréiwemaacher ee vun den touristeschen Unzéiungspunkter vun der Regioun. An dowéinst ass et wichteg, datt d'Esplanade gutt aménagéiert ass.

Zäitgläich gi jo dann d'Aarbechten un der Route...

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Sou, déi zweet Rei dohannen ass elo emol roueg!

(Hilarité)

M. Aly Kaes *(CSV)*.- Merci, Här President.

(Mme Simone Beissel prend la présidence.)

Voilà! ...un der Route du Vin gemaach. D'Vëlospist gëtt dann och realiséiert. An dann, wat fir Réimech ganz speziell a wat ganz wichteg ass, ginn och, esou wéi et scho gesot ginn ass, eng ganz Rei vun Héichwaassermoossname getraff. Well et ass keen, dee besser weess, wéi problematesch datt dat ass wéi dee Réimecher Buergermeeschter, well hien ass bal all Kéiers derbäi, wann et heescht Héichwaasser.

Aus Sécherheetsgrënn ass och de Projet, dee virgesäit, zu Walfer um CR125 a Richtung Stafelter de Passage à niveau 17 duerch e Passage inférieur ze ersetzen, richteg a wichteg.

Dir gesitt, ech hu bis elo bal nëmme ganz positiv geschwat, Här President.

(Interruption)

Dir Dammen an Dir Hären, léif Kolleeginnen a Kolleegen, Madamm Presidentin, entschëllegt. Ech gesinn en dohanne stoen, den Här President.

Ech weess natierlech, datt Der all drop waart. Jo. Duerfir kommen ech dann elo zum Réaménagement vun der N7.

Plusieurs voix.- Aah! Très bien!

M. Aly Kaes *(CSV)*.- Dëse Projet, dee fir mech alt erëm just eng, jo, soe mer, Tëschenetapp Richtung véier Spure kann duerstellen, geet zréck op zwee Sécherheetsauditen aus de Joren 2007 an 2011. Et handelt sech ëm en Tronçon mat zwou plus eng Spuren op enger Längt vun 18 Kilometer. Dat Ganzt huet awer 40 Kilometer tëschent dem Rond-point Fridhaff an der belscher Grenz. Hei gëtt engersäits eng Trennung tëschent de Spure virgesinn an och verschidde Plaze solle geséchert ginn. Et ginn och Konzepter definéiert, wéi déi geféierlech Kräizunge Fléiber, Rouderssen, Duerscht a Lausduer kënne réaménagéiert ginn an, wéi ech scho gesot hunn, méi sécher gemaach ginn.

Doriwwer eraus gëtt och analyséiert, wéi en Impakt eng zentral Trennung op d'Konfiguratioun vun de Kéieren huet a puncto Sécherheet an och de Contrainten, déi et do gëtt, wéi zum Beispill den Accès op déi verschidden Terrainen an natierlech d'Accessibilitéit fir d'Services techniques an d'Rettungsdéngschter.

Schlussendlech soll nach gekuckt ginn, jo, ob eng Vëlospist ka bei der N7 ageplangt ginn, fir d'Mobilitéit vun de Cyclisten an der Regioun ze férderen.

Kolleeginnen a Kolleegen, Madamm Presidentin, ech kann et net oft genuch soen: Dëst ass alles just Gepléischters an ass einfach net zukunftsorientéiert fir d'Entwécklung vum Norde vun eisem Land! Dat Eenzegt, wat den Awunner vun der Regioun eppes brëngt an och wierklech eppes zur Sécherheet op der ganzer Streck bäidréit, ass den Ausbau vun der N7 op zweemol zwou Spuren.

Une voix.- Très bien!

M. Aly Kaes *(CSV)*.- Well et muss ee jo wëssen, datt et elo schéin a gutt ass, datt 18 Kilometer vun där N7 mat Leitplanken an der Mëtt geséchert ginn. Esou wéi ech et scho gesot hunn: Et bleiwen dann awer nach ëmmer 22 Kilometer, déi ongeséchert sinn. A wat fir Accidenter do kënne geschéien, hu mer jo leider erëm eng Kéier de leschte Weekend gesinn. An, souvill wéi ech informéiert sinn, ass schonn nees haut tëschent Maarnech an Housen en Accident geschitt, wou méi Autoen dra verwéckelt sinn a wou et anscheinend och Blesséierter gi sinn.

Jo, da war ech de Moie bei der Presentatioun vum Budget derbäi. An do huet de Finanzminister op dëser Plaz hei Folgendes gesot: „Déi Problemer, déi mer all kennen, fir moies op d'Aarbecht ze kommen an owes erëm zréck, sinn awer net eng Konsequenz... oder sinn net déi direkt Konsequenz vum héije Wuesstum. Si sinn eng Konsequenz dovunner, dass de Wuesstum iwwer Joren net richteg encadréiert gouf an d'Infrastrukturen net matzäit ugepasst goufen."

Wann dat dann esou soll richteg sinn, wéi den Här Gramegna dat de Moie gesot huet, dann dierf dës Regierung kee Moment zécken an net deeselwechte Feeler nach eemol maachen an d'gesamt Streck esou séier wéi méiglech op zweemol zwou Spuren ausbauen.

Da wëll ech awer och nach eng kleng Remarque maachen, Här Minister. Ech fannen et drolleg, wann Der zu Houschent an zu Maarnech d'Bauere gewarnt hutt, datt en Ausbau vun zweemol zwou Spuren dach awer e Verloscht vu villen Terraine géif no sech zéien, dann awer elo gläichzäiteg d'Absicht hutt, eng Vëlospist op der ganzer Streck ze realiséieren. Näischt, wierklech näischt, Här Minister, géint eng Vëlospist, au contraire, awer hei muss d'Prioritéit op enger fonctionneller a sécherer Strooss leien. A mam beschte Wëllen: Ech kenne keen, deen all Dag vu Sankt Vith an d'Stad mam Vëlo schaffe fiert!

Bon, éier ech zu engem dach awer nach méi perséinlechen a vläicht och méi witzegen Ofschloss kommen,...

Une voix.- Aah!

M. Aly Kaes *(CSV)*.- ...ginn ech dann awer, och wa mer d'Motioun net ënnerschriwwen hunn, den Accord vun der CSV-Fraktioun zu de Projeten alleguerten, mä ech soen och ganz kloer: Ech hunn et net iwwert d'Häerz bruecht, fir déi Motioun ze ënnerschreiwen, well do awer d'N7 net wäit genuch geet.

(Interruption)

Ech wollt awer dann ofschléissend mat enger klenger Anekdot déngen. Här Minister, ee vun den Exponente vun Ärer grénger Partei am Norden huet viru Kuerzem, jo, dem honorabelen Här Claude Adam Folgendes gesot...

(Brouhaha)

...- ech zitéieren -: „Dee Kaes dreemt vun Autobunnen a baut Vëlosweeër, an eise Bausch, deen dreemt vu Vëlosweeër a baut Autobunnen." Dëst gesot, soen ech Merci fir d'Nolauschteren.

(Brouhaha)

Ass et eng Fro?

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance*.- Jo. Merci, Här Kaes. Ee Moment, den Här Adam wëllt lech eppes froen oder e Kommentar maachen.

M. Aly Kaes *(CSV)*.- Selbstverständlech, Här Adam.

M. Claude Adam *(déi gréng)*.- Här Kaes, ech kennen déi Geschicht do. Ech hunn awer elo just... Dir hutt mäin Numm mat drabruecht. Dat do ass awer keng Ausso vu mir, oder?

Une voix.- Neen!

M. Aly Kaes *(CSV)*.- Dat hunn ech jo och net gesot!

M. Claude Adam *(déi gréng)*.- Dann hat ech lech falsch verstanen. Ech war e bëssen erféiert.

M. Aly Kaes *(CSV)*.- Neen, ech hu gesot...

M. Claude Adam *(déi gréng)*.- Ech war e bëssen erféiert. Gutt!

M. Aly Kaes *(CSV)*.- Ech kann lech et nach eng Kéier virliesen.

M. Claude Adam *(déi gréng)*.- Merci. Ech liesen et no. Ech liesen et no.

(Brouhaha)

M. Aly Kaes *(CSV)*.- Ech hu gesot, dee Mann vun Ärer Partei, deen hätt bei lech dat hei gesot.

Une voix.- Wat genee?

M. Aly Kaes *(CSV)*.- Ech hunn dat gesot.

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance*.- Sou! Also, lues!

M. Aly Kaes *(CSV)*.- An domadder soen ech lech nach eng Kéier Merci fir d'Nolauschteren.

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance*.- Waart! Hei, den Här Arndt wéilt nach eppes soen. Dir misst stoe bleiwen!

M. Aly Kaes *(CSV)*.- Selbstverständlech, Här Arndt.

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance*.- E Buergermeeschter aus dem Norden.

M. Frank Arndt *(LSAP)*.- Här Kaes, vu datt mer mat der N7 allen zwee betraff sinn an och oft drop ugeschwat ginn, froen ech mech awer, firwat datt an deem heite Moment d'CSV dee Pabeier hei net konnt ënnerschreiwen, well net méi drasteet wéi e Réaménagement vun enger N7. Wann elo méi explizitt drop

agaange gi wier, hätt ech lech verstanen, datt Der gesot hätt: „An der Mëtt eng Leitplank ze maachen, domat si mer net d'accord, wann dat drasteet." Awer hei steet kloer dran, de Réaménagement vun der N7 soll gekuckt ginn. Firwat ënnerschreift dann d'CSV dee Pabeier hei net mat?

M. Aly Kaes *(CSV).-* Majo, ech kann lech eng ganz einfach Äntwert ginn. Wann Der gutt nogelauschtert hutt, da stëmmt d'CSV dee Pabeier. An domadder huet d'CSV jo dann och den Accord ginn.

Ech soen lech Merci.

Une voix.- Exzellent.

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance.-* Sou! Merci, Här Kaes. Als nächsten ageschriwwene Riedner kënnt elo den Här Roger Negri. Elo gi mer an de Süden. Här Negri, Dir hutt d'Wuert.

(Brouhaha)

M. Roger Negri *(LSAP).-* Merci, Madamm Presidentin.

(Brouhaha)

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance.-* E bësselche Rou am Sall, wann ech gelift!

Här Negri, fuert lass!

M. Roger Negri *(LSAP).-* Villmools Merci, Madamm Presidentin. Madamm Presidentin, Dir Dammen an Dir Hären, als Éischt wëll ech der Rapportrice, der Madamm Josée Lorsché, villmools Merci soe fir hiren exzellente Rapport, dee ganz komplett war an zu deem mer och haut den Accord de principe ginn; wuelverstane fir d'Etüden ze entaméieren an net fir déi definitiv Projeten. Ech mengen, dat gëllt fir all déi Saachen, wou mer och elo diskutéiert hunn, wou ech herno nach eng Kéier spéider wëll och awer dozou schwätzen.

Zanter 2006, wou dës Prozedur besteet, huet sech jo déi wirtschaftlech Situatioun weltwäit an och zu Lëtzebuerg staark verännert; am Ufank no ënnen an de Moment no uewen. Trotzdeem, a grad an Zäite vun enger méi schwaacher Konjunktur, hu mir ëmmer d'Investitiounen an eis Infrastruktur op engem héijen Niveau gehalen. Mir konnten eis dat leeschten, well mer virun der Finanz- a Wirtschaftskris eng gutt Ausgangssituatioun haten. Mä et stécht derhannert och d'Iwwerzeegung, dass ee grad a méi schwéieren Zäiten d'Ekonomie net dierf ofwiergen an dass ee sech einfach doutspuert.

Wichteg ass dann awer, dass een esou investéiert, dass déi kommend Generatioun, déi jo muss d'Scholden ofdroen, déi haut gemaach ginn, vun dësen Investitiounen och ka profitéieren. Dat kann op eng indirekt Manéier sinn, wann dank deene gudden Infrastrukturen de Standuert Lëtzebuerg attraktiv gehale gëtt an och déi nächst Generatiounen eng gutt ekonomesch Situatioun virfannen, déi hinnen deeselwechten Handlungsspillraum léisst, dee mer haut hunn.

Et gëtt awer och, wéi mer dat hei gesinn, Projeten, déi der jonker Generatioun op méi eng direkt Manéier Notze brëngen. Dat trëfft op eng Rei Projeten zou, déi mer dëst Joer virgeluecht kritt hunn.

Als Éischt wëll ech d'Schoulinfrastruktur am Norde vum Land ervirhiewen. Esou gëtt zu Ierpeldeng en neien Nordstad-Lycée gebaut, wou herno bis zu 1.200 Schüler kënne regulär an d'Schoul goen an och nach eng Kéier 680 an engem Régime concomitant kënne schaffe goen. Da gëtt och weider am Norden de Lycée technique zu Ettelbréck ëm- an ausgebaut, an dat nodeem d'Ackerbauschoul zu Gilsdref ass.

D'LSAP begréisst dës Projeten, well et an eisen Aen eng vun deene ganz wichtegen Aufgabe vum Stat ass, derfir ze suergen, dass eis Kanner a jonk Leit gutt Ausbildungsméiglechkeeten hunn, an dat onofhängeg dervun, a wat fir enger Regioun vum Land si wunnen.

Genausou positiv bewäerte mer deemno och den Ausbau vun der Infrastruktur vun der Uni Lëtzebuerg. Dat ass bekanntlech e laangwierege Prozess, deen an Etappe vollzu gëtt. Souwéi déi nei Gebaier um Site vum Belval fäerdeg sinn, kann dee Moment de Campus Kierchbierg fir d'Fakultéite vum Droit, der Ekonomie an de Finanzen zesumme mam Max-Planck-Institut realiséiert ginn. Dat ass dann d'Geleeënheet, al Gebaier ofzerappen an dee Campus no de Besoine vun haut ze aménagéieren.

Investitiounen, déi deene Jonken zeguttkommen, beschränke sech awer net nëmmen op d'Schoul. Dat fänkt bei deene ganz Klengen un, déi Crèchëplaze brauchen. Do ginn um Kierchbierg elo zwee nei Gebaier fir e Centre polyvalent de la petite enfance gebaut, déi déi al Gebaier ersetzen, an deenen nach Asbest - leider - verbaut gouf. Et handelt sech heibäi ëm eng Infrastruktur fir d'Kanner vun de Leit, déi zu Lëtzebuerg fir d'Europäesch Kommissioun respektiv fir d'Europäescht Parlament schaffen. An dofir gëtt de Projet och vun der Europäescher Unioun bezuelt. Allerdéngs ass de Lëtzebuerger Stat Bauhär a muss dat Geld virstrecken.

D'LSAP begréisst ganz besonnesch, dass op der Lëscht, déi de Minister eis virgeluecht huet, och e Projet ass, wou Logementer fir Jonker geschafe ginn, déi aus ënnerschiddleche Grënn net méi bei hiren Eltere kënne wunnen, mä deenen hir perséinlech Situatioun et net erlaabt, ouni Hëllef um Wunnengsmaart eppes ze fannen. A Kombinatioun mat engem entspriechenden Encadrement ass dat fir déi Betraffen eng seriö Chance, fir op hir eege Féiss ze kommen.

Domat gëtt dat Gebai vun der Nationalbibliothéik, wou fréier emol de Kolléisch war, op eng positiv Manéier nei genotzt. Dee Projet, dee gëtt jo och, wa mer richteg informéiert sinn, wéi d'Madamm Rapportrice gesot huet, zesumme mat der Gemeng Lëtzebuerg gebaut. An dat gëtt jo dann och do diskutéiert, an do wäre meng zwee Kolleege Marc Angel a Franz Fayot ganz staark drun interesséiert, och mataagebonnen ze ginn op där Plaz vun der Gemeng, éier dee Projet finaliséiert gëtt, well et da jo e Kofinanzement och do gëtt.

Madamm Presidentin, eng flott nei Bestëmmung kritt ebenfalls dat fréiert Altersheem zu Veianen, dat sech op engem historesche Site befënnt an an Zukunft ëmfonctionnéiert soll ginn an eng Jugendherberg. Genausou wéi déi nei geplangte Jugendherberg zu Ettelbréck sinn dat zwee Projeten, déi engersäits vu Jonken natierlech kënne genotzt ginn an anerersäits eis touristesch Offer am Norde vum Land verstäerke wäerten an domat och vum ekonomesche Standpunkt hier Sënn maachen.

Niewent deene Projeten, déi ech elo opgezielt hunn an déi un éischter Stell vu Jonke wäerte genotzt ginn, gëtt et natierlech awer och aner noutwendeg Aarbechten, déi aus ënnerschiddleche Grënn musse realiséiert ginn. Wann zum Beispill duerch de Bau vun neie Schoulgebaier zu Gilsdref den Dépôt vu Ponts et chaussées verschwënnt, muss natierlech dofir en neie Site gesicht ginn.

Wa sech nei Sécherheetsrisiken erginn, läit et op der Hand, dass eenzel Gebaier, déi an deem Kontext relevant sinn, un déi nei Situatioun mussen ugepasst ginn. Dat gëllt an dësem Fall fir den Europäesche Geriichtshaff, awer och fir den neien nationale Krisenzenter um Site vum Sennenger Schlass.

Sécherheetsfroe spillen allerdéngs och eng Roll bei de geplangten Investitiounen aus dem Fonds des routes an dem Fonds du rail. Dat betrëfft am Stroossebau de Mëttelsträifen, deen op der N7 soll aménagéiert ginn, fir ze verhënneren, dass e Gefier kann op d'Géigespur geroden. Do stellt sech och d'Fro, ob een net hei misst eng Tempolimitt op där Streck aféieren op 90 Stonnekilometer.

Well déi Fro, déi virdru gestallt ginn ass, op déi ech awer elo vläicht keng Äntwert wëll, ass déi Saach mat der Zweespuregkeet a béid Richtungen, ob dat tracésméisseg elo méiglech ass oder net. Ech mengen, de Moment op dräispurege Stroossen, wësse mer, kënne mer mat 110 Stonnekilometer fueren. Wéi mer d'lescht Kéier an der Kommissioun gesot kritt hunn, ass d'Tracéierung och zu enger méi héijer Geschwindegkeet ausgebaut ginn, sengerzäit.

Mä souwäit ech dat weess - ech sinn elo kee Stroossebauer, mä ech weess awer e bëssen am Eisebunnssecteur iwwer Tracéierunge Bescheed -, kann ech mer net virstellen, dass een do zweespureg kann an zwou Richtunge fueren, ouni dass et zu gréisseren Tracéierungsverännerunge kënnt. Dat heescht, d'Stroess kann net méi op där Plaz do bleiwen. Wa Kéieren hannerenee kommen, gëtt dat ganz schwéier.

Dofir ass déi Fro, déi ech wollt un den Här Minister stellen - ech weess elo net, ob dat hei elo e Projet gëtt, vu dass d'Etüd jo elo eréischt gemaach gëtt -, ob dat en Dossier gëtt, wou muss e Gesetz gemaach ginn. Ob dat iwwer 40 Millioune geet oder net, weess ech elo net, mä wann dat elo net sollt de Fall sinn, dat heescht, dass mer als Chamber net géifen domadder direkt befaasst ginn duerch e Gesetz, mengen ech, wär et awer interessant, wa mer iwwert de Verlaf vun deenen Etüden do kéinten informéiert ginn, wéi dat do géif goen. Well déi Suerg, déi virdrun ausgeschwat ginn ass vu mengem Virriedner, mengen ech, ass net nëmmen eng Suerg vun him selwer oder vu senger Partei, mä ass och eng Suerg vun eis alleguerten an och domadder vun der LSAP, dass mer déi Strooss do, déi N7, wierklech och sécurisèiert kréien.

Ech mengen, mäi Virriedner, den Aly Kaes, huet dat och gesot: De leschte Weekend war do erëm e schwéiert Accident, wou en Auto aus enger rietser Kéier gedroe ginn ass, déi duebelspureg war. An ech mengen, et ass natierlech ganz grav, wann op enger duebelspureger Strooss, déi elo de Moment net ofgeséchert ass, wann een do frontal an en aneren Auto rennt. An deene Rietskéieren ass dat immens geféierlech. Dofir wär et einfach flott, wa mer do kéinten zesummen doriwwer informéiert ginn.

Mir ënnerstëtzen op jidde Fall dee Projet do vun deem Mëttelsträifen, well mer ganz einfach der Meenung sinn, dass et och net aneschters geet. Mä trotzdeem, mengen ech, wäerten do am Detail awer nach eng ganz Partie Froen ze kläre sinn, zum Beispill och, ob do eventuell mussen zousätzlech Unterführunge gebaut ginn oder net. Dofir wär et interessant, fir gewuer ze ginn, wéi grouss deen Impakt vun deem Projet do am Endeffekt soll sinn.

Madamm Presidentin, da géif ech zu deem nächste Projet kommen, dat ass d'Ofschafung vun deene geféierleche Passage-à-niveauen, am Sproochgebrauch d'Barrièren, wéi mer soen op dem Eisebunnsréseau. An deene vergaangene Joren hu mir scho vill Projeten ugeholl, wéi zum Beispill dee vu Schëffleng, wou d'Aarbechte jo ganz gutt amgaange sinn. Do ginn direkt eng ganz Partie Barrièren ofgeschaaft. Dozou gi mir och hei den Accord de principe, fir dat zu Walfer ze maachen. D'Madamm Rapportrice huet dat schonn ugeschwat. Mir mussen effektiv derfir suergen, dass no an no, iwwerall do, wou den Zuch fiert, d'Barrièren ewechkommen.

Et géif mech dofir an deem Kontext interesséieren, Här Minister, wou mer do am Allgemengen dru sinn. Sou hu mer och op der Lëscht gesinn, dass dëst Joer, an do si mer bei der Eisebunn, d'Moderniséierung vun der Klengbettener Gare op der Lëscht steet. Do géif et mech och interesséieren, fir wéini et hei géif zu enger Suppressioun vun der Barrière zu Klengbetten kommen.

Bon, do si mer eis bewosst, dass dat eng komplizéiert Saach ass. Do gëtt jo elo déi nei Bréck gebaut fir déi 25 KW Wiesselstroum, ob dat herno zu engem Contournement do kënnt, well op der Plaz selwer, d'Madamm Rapportrice huet gesot, dass do e Souterrain gebaut gëtt, mä dee Souterrain ass jo nëmme fir Vëlosfuerer a Foussgänger, awer net fir d'Autoen. An ech mengen, dass dat awer do e reelle Problem bleift.

An déiselwecht Fro erlaben ech mer dann och ze stellen, Här Minister, wéi et zu Capellen do ausgesäit, fir do e Souterrain ze bauen, well mer do och an enger geféierlecher Stroossesituatioun sinn, mat engem S, engem sougenannten S, wou et ganz geféierlech ass, dass Autoen agequëtscht ginn. Dofir wär ech frou, wann den Här Minister eis kéint herno dorop eng Äntwert ginn - zu Capellen, wann ech gelift.

D'Passage-à-niveaue stellen net nëmmen e Sécherheetsrisiko duer, si ënnerbriechen och de Verkéiersfloss a féieren, jee no Situatioun, zu enger Trennung vun Uertschaften. Wann eng Barrière duerch eng Unterführung ersat ka ginn, bedeit dat fir déi Uertschaften eng Verbesserung vun der Liewensqualitéit op net nëmmen engem Niveau.

D'LSAP begréisst natierlech och, dass generell Investitioune gemaach ginn, fir den ëffentlechen Transport an, wéi an dësem konkrete Fall, den Zuchverkéier méi attraktiv ze maachen. Modern a propper Garen, genuch Parkplazen derbäi an e gudde Service um Client sinn do wichteg Aspekter.

Et ass och wichteg, dass d'Informatiounen, déi d'Leit op der Gare kréien, liicht accessibel a korrekt sinn. Den neien automatiséierte System kann e wichtege Bäitrag dozou leeschten. Et ass effektiv esou, dass am Moment aktuell d'Leit Informatiounen net onbedéngt esou kréien, wéi dat kéint sinn, wann en Zuch Verspéidung huet oder ausfält an eventuell duerch e Busservice muss ersat ginn. Dat kann an Zukunft besser gi mat deenen neien Technologien, wéi de Minister dat och hei proposéiert huet, déi engem da géifen zur Verfügung stoen, fir deen dote Problem dann ze léisen.

Et mécht et sécher méi einfach, dass ganz vill Leit ëmmer méi e Smartphone hunn - wann en net explodéiert! Et kéint een da vläicht an Zukunft eng App offréieren, wou ee jidderzäit gewuer gëtt, wou grad e Chantier drun ass oder soss e Problem um Réseau ass, ob den Zuch Verspéidung kritt oder net.

D'LSAP op jidde Fall ass iwwerzeegt, dass all déi Projeten, déi mer haut virgeluecht kritt hunn, sënnvoll sinn an och noutwendeg sinn. Domadder géif ech dann och den Accord vu menger Fraktioun ginn, fir d'Etüde vun dësen neie Projete virunzedreiwen. An domadder géif ech lech Merci soe fir d'Nolauschteren.

Plusieurs voix.- Très bien!

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance.-* Merci, Här Negri. Als nächsten ageschriwwene Riedner hunn ech den Här Henri Kox. Här Kox, Dir hutt d'Wuert.

M. Henri Kox *(déi gréng).-* Merci, Madamm Presidentin. D'Rapportrice an och meng Virriedner si praktesch schonn duerch sämtlech Projete gaangen. Dofir wëll ech mech nëmmen op e puer dann och beschränken.

Déi Projeten, déi haut virgestallt goufen, sinn u sech eng Äntwert och op d'Erausfuerderung vun enger moderner Gesellschaft, wéi sech dat hei a Lëtzebuerg stellt. An ech wëll do op där enger Säit natierlech d'Mobilitéit als Éischt setzen an och nennen, awer och d'Bildung, déi eben de Lëtzebuerger Modell hei mat dem staarke Wuesstum virun eng grouss Erausfuerderung stellen. An op där anerer Säit, mengen ech, ass et awer och gradesou wichteg hei ze betounen, dass Erausfuerderunge sech stellen, wa mir och weiderhin eise moralesche Responsabilitéiten als engem vun de räichste Länner op der Welt wëlle gerecht ginn, an dat besonnesch hei a puncto vun der Flüchtlingsfro.

An ech kéint awer och d'Beschreiwung vun eisem Finanzminister vun de Moien zitéieren, dee bei der Presentatioun vum Budget gesot huet, en huet dräi Wierder gesot, déi ech och hei fir dee Projet kéint huelen, näämlech: Qualitéit, Solidaritéit a Kompetitivitéit. Ech mengen, all déi Beispiller weisen, dass mer op déi richteg Päerd hei setzen.

Ech wëll da besonnesch eben den Deel ervirsträichen, deen och d'Rapportrice scho gesot huet, dat ass eis Erneierung vun de Bausubstanzen, an do besonnesch d'Renovatioun. An do weist sech, dass mer insbesondere an der energetescher Sanéierung an och, wat d'nohalteg Baumaterialien ubelaangt, ganz vir sinn an dass dat och e wichtegen Element ass, fir herno och d'Entretienskäschte vun de Gebaier méiglechst kleng ze halen.

An dann, dat Zweet, dat ass scho virdru vun e puer Leit hei zitéiert ginn, dat ass d'Verbesserung vun den Infrastrukturen an der Mobilitéit. An ech wëll awer do virun allem op eppes hiweisen: Dat ass d'Verbesserung, wat de Service um Client bei der Mobilitéit ubelaangt.

Dës virgenannte Beispiller, also déi zwee Beispiller, déi ech elo just genannt hunn, d'Mobilitéit an d'Sanéierung vun de Gebaier, sinn insbesondere ganz wichteg, wann ech drun erënneren, dass mer gëschter eben d'Ratifikatioun vum Paräiser Accord hei virgeholl hunn a grad an deenen zwee Beräicher de gréissten Nohuelbedarf och ass an och déi gréisste Potenzialer do sinn, fir eppes ze huelen, eppes ze huelen, wat d'CO_2-Emissiounen oder Equivalenz-Emissiounen ubelaangt. An do, mengen ech, hu mer jo och déi eng oder déi aner Hausaufgab ze maachen. An d'Obligatiounen, déi mer bis 2020 mussen erreechen, kënne mer nëmmen erreechen, wa mer effektiv ganz massiv an den ëffentlechen Transport wäerten investéieren.

Dat heescht, déi Projeten, déi virdru genannt gi sinn, si keng Luxusprojeten. Dat si wierklech Projeten, fir eng wichteg Ausriichtung fir d'Zukunft ze maachen. Dësen Investitiounsprogramm ass e weidere Bausteen am Konzept vun dëser Regierung, bei deem et drëm geet, eist Land op d'Erausfuerderung vun der Zukunft beschtméiglech ze preparéieren. Et ass eng konkret Äntwert, esou wéi ech dat virdru scho gesot hunn, op theoretesch Visiounen a Konzepter, déi mir esou oft hei och an der Chamber diskutéieren.

Mir hunn eng Rei Retarden opzehuelen aus der Vergaangenheet, déi sech gestallt hunn. An ech mengen, dass dës Regierung elo um richtege Wee ass, dës a ville Beräicher opzehuelen.

An dofir gehéiert et sech fir mech, nach eng Kéier de Punkt vun der Mobilitéit ervirzesträichen an dass et an der Kontinuitéit ass vun deene leschten dräi Joren, dass insbesondere an den ëffentlechen Transport investéiert gëtt, awer net nëmmen. Mä ech denken, dass do den Zuch, de Bus, den Tram, awer och d'Mobilité douce, wéi de Vëlo scho virdru genannt gouf, e ganz wichtege Punkt sinn.

Mä niewent den Investitiounen an d'Infrastrukturen, mengen ech, ass et awer nach méi wichteg, op eng Opklärungscampagne ze setzen an dann och op de Service um Client, an insbesondere, wat ech virdru scho gesot hunn, op den Informatiounssystem, op den automateschen Informatiounssystem vun de Realzäiten, wéini a wou en Zuch, awer och e Bus kënnt. Well dee Moment, wa mer e Client optimal informéieren iwwert d'Ukomme vun engem Bus oder d'Weiderfuere vun engem Bus oder engem Zuch, kréie mer e Qualitéitssprong an den ëffentlechen Infrastrukturen an an den Transportmëttel.

Fir mech ass et dofir wichteg, dass net nëmmen an de Garen all déi Informatiounstafele kommen, mä och an de Bussen. An de Moie konnt ech dat a menger Linn och kucken a feststellen, dass eben d'Echtzäit vun den Zäiten do ugekënnegt gëtt. An ech hunn och nogefrot am MDDI. Méttlerweil si säit dem 26. September 50 Linne mat Echtzäit ausstafféiert ginn. An dobäi sinn och 90 Linnen un den neien Horaire ugepasst ginn, well et immens, ganz wichteg ass, dass een den Uschloss direkt kritt. Dann ass et eng Alternativ zum Individualverkéier. An da kréie mer och d'Leit méi séier op de Bus.

Den 1. Februar d'nächst Joer wäerte weider 30 Linne mat Echtzäitunzeige fräigeschalt ginn. A souguer den 1. Mee 2017 eben nach weider Linnen, fir déi Informatioun nach méi optimal ze maachen.

Gläichzäiteg gëtt awer och de gesamten RGTRs-Beräich nei opgestallt. An ech mengen, dat ass eng weider Etapp, fir e Qualitéitssprong am ëffentlechen Transport ze garantéieren.

Mir sinn natierlech ganz houfreg an och frou, dass weiderhin an d'Bildung investéiert gëtt. Schoulinfrastrukture sinn eppes ganz Wichteges fir eist Land. Dir wësst, mir hunn net immens vill Ressourcen. Dofir ass et wichteg, an d'Wëssen ze investéieren, an do musse mer insbesondere wuessen, well dat ass dat, wat mer hei am Land opzeweisen hunn. An dat ass e Beräich vun och Kompetitivitéit, wa mer insbesondere a gutt schoulesch Infrastrukturen investéieren.

Ech wëll u sech just e puer Punkten opzielen. Dofir wollt ech awer och eppes iwwert den Tourismus natierlech soen. Dir hutt all matkritt: De Méindeg gouf déi nei Publizitéitscampagne vun der Statssekretärin, der Francine Closener, virgestallt, wéi Lëtzebuerg sech am Ausland soll presentéieren, dëst souwuel mat engem neie Logo wéi och mat neie Konzepter, dem sougenannten Nation Branding, wéi dat op Neilëtzebuergesch genannt gëtt.

Dëst wäert och ganz positiv Auswierkungen am Tourismussecteur hunn, engem Secteur, deen ee muss nennen, dee schliisslech awer 6 bis 7% vun eiser Wirtschaft ausmécht, wat jo net näischt ass. An dofir ass et richteg a wichteg, weiderhin an d'Infrastrukture vum Tourismus ze investéieren, an insbesondere wann esou Renovatiounen oder Neibaute vu Jugendherberge geschéien, wéi dat zu Veianen oder och nach zu Ettelbréck de Fall ass, ass dat nëmmen ze ënnerstëtzen.

Ech kommen dann och net derlaanscht, e puer Wierder iwwert d'Esplanade vu Réimech ze verléieren,...

Plusieurs voix.- Aah!

M. Henri Kox *(déi gréng).-* ...d'Esplanade, déi u sech esou lues an den Alter komm ass an déi den neien touristeschen Erausfuerderunge vun haut net méi gerecht gëtt. Dir wësst, déi lescht grouss Aarbechte sinn un där Esplanade an de 60er Joren am leschte Jorhonnert geschitt, näämlech dee Moment, wou d'Muselkanalisatioun entstanen ass.

Ech sinn dofir och houfreg an och frou, dass dee Projet op den Instanzewee elo gesat gëtt. Ech sinn och sécher, dass déi Infrastruktur zesumme mat engem Héichwaasserschutz, mat enger Vëlospist an och engem Neibau vun der Gare routière, déi vun der Réimecher Gemeng bezuelt gëtt, mat engem flotten Accueil fir den Tourist, d'Attraktivitéit net nëmme vu Réimech, mä, et ass virdru gesot ginn, vun der ganzer Muselregioun steigert, déi Muselregioun, déi effektiv net nëmmen zu Réimech ass, mä déi vu Schengen bis erop op Waasserbëlleg geet an déi am Zesummenhang mat engem Onotourismus ze nennen ass. An dofir ass et ganz wichteg, dass och d'Lëtzebuerger Land weiderhin an den Tourismus investéiert, well et e Créneau ass, dee mer och weider sollten ënnerstëtzen.

Ech kommen da schonn zum Schluss, net ouni awer nach eng Kéier ze soen, dass duerch dës Investitiounsprogrammer erëm e klenge Retard opgeholl gëtt an dass mer d'Weiche fir d'Zukunft heimadder stellen. Dës Projeten hëllefen am Usaz, de Wuesstum hei am Land op eng nohalteg a qualitativ Aart a Weis ze steieren. Schlussendlech hëllefe se eis, fir eiser moralescher Verflichtung an der Flüchtlingskris och gerecht kënnen ze ginn.

Heimat ginn ech dann och den Accord vun der grénger Fraktioun zu der Motioun. An ech soen lech Merci.

Plusieurs voix.- Très bien!

Mme Simone Beissel, *Présidente de séance.-* Merci dem Här Kox. Als nächsten ageschriwwene Riedner hunn ech den Här Gusty Graas. Här Graas, Dir hutt d'Wuert.

M. Gusty Graas *(DP).-* Merci, Madamm Presidentin. Léif Kolleegen a Kolleeginnen, ech mengen, et ass net ze iwwersinn, wann een duerch d'Land geet, datt de Moment ganz vill Chantieren do sinn. Dat ass e gutt Zeechen. Dat ass en Zeechen, datt mer eng staark Ekonomie hunn; dat ass en Zeechen, datt ganz vill gebaut gëtt; dat ass en Zeechen, datt mer villes wëlle bewegen. Ech verweisen zum Beispill op de Chantier vum Tram, vun der neier Zuchstreck vun der Stad op Beetebuerg oder de Ban de Gasperich. Dat si jiddefalls Beweiser, datt sech ganz villes hei beweegt.

Den Débat vun haut, deen erlaabt eis och als Deputéierten, e Bléck an d'Zukunft ze werfen, wat op eis duerkënnt. En erlaabt eis och, eng politesch Appréciatioun iwwer eng Rei vu Projeten ofzeginn, déi vun der Regierung geplangt sinn, wuel wëssend, datt se natierlech finanziell nach net kënnen zu dësem Zäitpunkt gréisstendeels quantifizéiert ginn. Mä et kann ee sech awer trotzdeem schonn erafillen, wat op deenen eenzelne Gebidder soll an deenen nächste Jore geschéien.

D'Lëscht vun de Projeten ass dëst Joer jo besonnesch laang. Duerfir wëll ech och net ze vill an den Detail agoen. Ech wëll awer fir d'Éischt emol zwou allgemeng Remarquë maachen.

Déi éischt ass déi: Wa mer vill iwwer Baue schwätzen, da muss et eng Evidenz sinn ëmmer méi, datt natierlech do ekologesch Kritäre berücksichtegt ginn an datt dat de Standard muss sinn, sief dat Fotovoltaik, sief dat Sammele vu Reewaasser oder sief dat ëmweltfrëndlecht Baumaterial an esou weider an esou fort. Dat muss een elo feststellen, datt dat jo och ëmmer méi Anzuch fënnt. Mä et gëtt awer munchmol nach ab und zu duerch d'Land gesënnegt. Well et kann ee jo net vum Privatmann verlaangen, datt hien engagéiert ass, dynamesch ass, fir sech an déi Richtung ze bewegen, wann e gesäit, datt op där anerer Säit déi ëffentlech Hand net ëmmer an déi richteg Richtung sech beweegt.

Da vläicht eng zweet Remarque. Et ass awer och wichteg, datt mer an Zukunft d'Gemenge vläicht méi oft a méi fréi och an de Prozess matabezéien. Et wier net gutt, wann eng Gemeng aus enger Zeitung vläicht gewuer gëtt, datt e gréissere Projet op hirem Territoire geplangt ass, och wann natierlech dat reng an d'Kompetenz vum Stat fält. Mä fir munch onnéideg Diskussiounen ze verhënneren an Zukunft, soll een dat vläicht nach méi genee fleegen.

Madamm Presidentin, Dir Dammen an Dir Hären, et sinn elo bal zwee Joer hier, datt mer op dëser Plaz den Neibau vun der Gare zu Ettelbréck décidéiert hunn. Dat war en Débat, deen och mat gewëssenen Emotioune verbonne war, well et dorëms gaangen ass, fir och e besteeënd Gebai, wat iwwer 150 Joer al ass, ofzerappen. Doriwwer kann een nach diskutéieren. Ech mengen, haut ass elo net méi d'Plaz. D'Décisioun ass geholl. Et däerf een och net vergiessen, datt doduerch sech jo awer och nei urbanistesch Méiglechkeete fir d'Stad Ettelbréck entwéckelen. Den ëffentlechen Transport gëtt ouni Zweifel valoriséiert duerch den Aménagement vun engem neie Park & Ride vu 430 Plazen.

Bei den Débaten am Dezember 2014 waren u sech nach net esou ganz konkret Iddie virgeluecht ginn, wat da soll och op deene Gebaier, an deene Gebaier geschéien. Haut si mer, wéi gesot, elo scho mat zwee méi konkrete Projete befaasst, engersäits där Jugendherberg mat iwwer 100 Plazen an anerwäerts Infrastrukture fir Servicer aus dem medezinneschen, sozialen an edukative Beräich.

Ech wëll besonnesch drop hiweisen, datt den Aménagement vun enger Jugendherberg natierlech och een touristeschen Aspekt huet. Et ass jo vill iwwer Tourismus hei geschwat ginn. Ech kommen och nach eng Kéier kuerz drop zréck. Dat wäert schonn e positiven Impakt hunn. Ech mengen, och besonnesch fir déi Jonk soll een awer ëmmer Méiglechkeete schafen, datt och si kënnen d'Welt entdecken, a wann et nëmmen déi kleng Welt vu Lëtzebuerg ass. Vun Ettelbréck aus kann een, wéi gesot, sech souwuel an den Norde wéi an de Süde vum Land mam ëffentlechen Transport gutt déplacéieren.

Ech mengen, déi sozial Ariichtungen, déi do virgesi sinn, wäerten ouni Zweifel awer och eng Valorisatioun si fir d'Stad Ettelbréck.

Wa mer scho bei Jugendherberge sinn, da si mer natierlech och séier zu Veianen - Veinen -, do, wou jo elo an engem ganz historesche Kär, an engem ganz historesche Gebai och dann d'Ënnerbréngung vun enger Jugendherberg virgesinn ass. Ech mengen, et ass ganz wichteg, an dat ass jo och am Rapport erauskomm, datt eng Kollaboratioun mat Sites et monuments hei ugestrieft gëtt. Dat muss ouni Zweifel sinn, well mer, wéi gesot, all Ursaach hunn, fir eis historesch Substanz beschtméiglech am Land ze konservéieren.

An et kënnt een net derlaanscht, ëmmer erëm allerdéngs festzestellen, datt munchmol nach Sënne gemaach ginn. Dat ass wierklech ze bedaueren. Dat muss einfach endlech emol eng Kéier ophalen! Mir sollen un där Substanz, déi mer hunn, festhalen. An et wier jo awer wierklech eng grouss Sënn, wann een elo un esou Gebailechkeeten, déi eng ganz laang Geschicht hunn, géif Moossnamen huelen, déi de Charakter vun esou engem Gebai géifen dach deelweis zerstéieren.

Une voix.- Ganz gutt!

M. Gusty Graas *(DP).-* Madamm Presidentin, de Bau vu Crèchen a Garderien - besonnesch déi Leit, déi um kommunale Plang aktiv sinn, déi wëssen, datt dat eng ganz grouss Erausfuerderung ass. Dat passt nun eben an de moderne Liewensstil eran. Duerfir ass et och net verwonnerlech, datt um Kierchbierg jo do och nei Infrastrukture fir Garderien a Crèchen entstinn, déi vum Lëtzebuerger Stat préfinanzéiert ginn. Mir hu jo dann Urecht op e Remboursement vun de Käschten.

Wat een an deem Kontext allerdéngs muss hei ënnersträichen, ass, datt dat jo awer och eng Méiglechkeet ergëtt, an dat dierft den Ekonomiesminister besonnesch freeën, datt jo awer hei och Opportunitéite fir d'Lëtzebuerger Betriber geschafe ginn.

Op där anerer Säit däerf een och net vergiessen, mir sinn nach wie vor an enger Wuesstumsspiral. Ech wëll elo net déi Diskussioun hei iwwert de Wuesstum lasstrëppelen, well soss gëtt et ganz spéit. Am Moment si mer zu 580.000 Awunner. An de Moien huet jo nach de Finanzminister gesot, datt an deene leschten 20 Joer d'Populatioun ëm 40% an d'Luucht gaangen ass. Ech mengen, dat mierkt een all Dag op ganz ville Beräicher, virun allem natierlech am Verkéier.

Dat brëngt natierlech och mat sech, wa mer an där Wuesstumslogik do bleiwen, an déi wäerte mer mat Sécherheet, och do soll een éierlech sinn, net gebrach kréien, dat brëngt natierlech mat sech, datt och muss Schoulraum geschafe ginn. Dat ass evident, datt Schoulraum muss geschafe ginn.

Den Hickhack ëm de Lycée agricole zu Dikrech ass jo elo emol, Gott sei Dank, eriwwer. Doduerch gëtt natierlech och neie Schoulraum fräi, sief dat fir de Lycée technique zu Ettelbréck. D'Akerbauschoul wäert jo da plus ou moins am Joer 2020 fäerdeg sinn.

Ech wëll awer nach op déi besteeënd Infrastruktur zu Ettelbréck och ze schwätze kommen, fir erëm eng Kéier drop hinzeweisen, datt déi besteeënd Akerbauschoul dach och eng gewëssen historesch Substanz huet. Och do soll een also oppassen, wann een do Modifikatioune virhëlt, datt dat awer och soll aus dem Bléckwénkel vun engem gudden architektonesche Schutz gesi ginn.

E ganz interessante Projet, dee sech natierlech och mécht, dat ass den Nordstad-Lycée, keng nei Iddi, eng Iddi, déi awer ëmmer erëm nei diskutéiert gëtt, kann ee soen.

Ech mengen, do hätt ech och emol eng Fro un de Minister: Wéi ass et mat den Acquisitioune vun den Terrainen, fir den Nordstad-Lycée ze schafen?

Ech wëll och drop hiweisen, datt et do jo awer och Stëmme ginn, déi en anere Site prônéieren. Ech denken un déi fréier Laduno, déi fréier Molkerei, wou net méi spéit wéi virun e puer Wochen och den Här Francis Schartz, fréieren Direkter vum Nordstad-Lycée, sech jo u sech éischter fir dee Site ausgeschwat huet. Och mäi Fraktiounskolleeg André Bauler huet an déi Richtung schonn Iwwerleeunge gefouert. Dee Site hätt zumindest de Virdeel, datt e ganz gutt souwuel un den ëffentlechen Transport wéi och un d'Stroosseninfrastruktur ugebonne wier.

Wa mer, wéi gesot, an deem Beräich sinn, wësse mer jo, datt eben och dann an der Gilsdrefer Strooss kann neie Schoulraum entstoen, wann d'Servicer vu Ponts et chaussées op de Fridhaff delokaliséiert ginn.

Wat d'schoulesch Infrastrukturen ubelaangt, si mer natierlech och ganz séier bei der Uni. Och do hu mer jo de Moie matgedeelt kritt, datt d'Regierung gewëllt ass, an zu Recht, och weiderhin déi néideg Kreditter zur Verfügung ze stellen, fir d'Uni nach hei zu Lëtzebuerg weider auszebauen.

Ech mengen, de Campus Belval entwéckelt sech lues a lues wierklech flott. Datt net all Fakultéiten op engem Site regruppéiert sinn, dat ass nun eben elo Fait. Zu deem muss een och elo stoen. Awer d'Uni u sech, den Ausbau vun der Uni ass ouni Zweifel och gutt fir den Image vun dësem Land.

Datt elo um Kierchbierg d'Fakultéiten Droit, Ekonomie a Finanze regruppéiert ginn, ass u sech e gutt Zeechen, e richtegt Zeechen. Et däerf een net vergiessen, datt grad de Kierchbierg jo haut, kann ee scho bal soen, de Site par excellence ass vun de Finanzen, vum europäesche Recht, vun der Ekonomie. An duerfir ass déi Noheet vun deenen zwou Instanze mat Sécherheet och gutt gewielt.

(M. Mars Di Bartolomeo reprend la présidence.)

An et däerf een och net vergiessen, datt d'Ubannung un den ëffentlechen Transport jo um Kierchbierg, wa bis eng Kéier den Tram och fonctionnéiert, quasi optimal ass.

Iwwert d'Nationalbibliothéik ass hei scho munches gesot ginn. D'Nationalbibliothéik ass och e wäertvollt historescht Gebai. Et kann een nëmme begréissen, datt d'Konscht nach wie vor do soll e grousse Raum behalen. Hei ass jo eng Galerie virgesinn. Op där anerer Säit solle Logementer dohinner kommen.

Jo, ech sinn och der Meenung, datt dat awer an enker Diskussioun, Kollaboratioun mat der Stad Lëtzebuerg muss geschéien. D'Stad Lëtzebuerg huet nun eben, och wa se net Propriétaire ass, awer och eng Verantwortung an deem Sënn, datt se no bausse muss e flott Bild vun hirer Stad vermëttelen. An da fannen ech et net méi wéi normal, datt och eng Stad Lëtzebuerg, wéi gesot, matagebonne gëtt an dat, wat een an esou historesche Gebailechkeete wëllt maachen.

Wa mer vun historesche Gebailechkeete schwätzen, da kann een awer och d'Villa Louvigny dodra gesinn, wat zwar elo eng ganz aner Architektur ass. Se staamt, mengen ech, vun 1920. 1957 gouf jo dunn déi aachtstäckeg Tour do bäigesat. Do ass vill Geschicht vun der CLT geschriwwe ginn a vun RTL. An een, dee jo elo emol schonn dobanne war, dee gesäit, wou de Ministère de la Santé ënnerbruecht ass, dee mierkt natierlech, datt hei mussen Adaptatioune gemaach ginn, fir datt ee kann awer och eng modern Atmosphär schafen, datt och d'Mataarbechter aus dem Ministère do hirer Aarbecht optimal kënnen nogoen.

Sécherheet ass e Punkt, mat deem mer eis ëmmer méi mussen - leider! - beschäftegen. Och mir hei zu Lëtzebuerg, mir sollen net esou naiv sinn a mengen, net och mir kéinten emol eng Kéier vläicht d'Zilscheif vun engem Uschlag ginn. Mir hu scho méi wéi eemol iwwert deen Aspekt hei diskutéiert. Ech erënneren hei un den „Renegade", wou mer jo och Moossname getraff hunn, wat elo d'Sécuritéit vum Loftraum ubelaangt. Och hei sinn elo e puer Projete virgesinn. Ënner anerem d'Sécurisatioun vun der Europäescher Cour de justice an och vun dem Schlass zu Sennengen.

D'Flüchtlingskris: en anert Thema, wat eis scho vill beschäftegt huet a wat eis och wäert an Zukunft beschäftegen. Och do solle mer eis kengen Illusiounen higinn: Och do wäerte mer nach méi wéi eemol missen drop zréckkommen. An och do ass et awer evident, datt e Land wéi Lëtzebuerg gefuerdert ass, säi Bäitrag ze leeschten. An dat mannst, wat een awer ka soen, datt dës Regierung do jiddefalls bis elo eng ganz gutt Aarbecht geleescht huet. An et ka mat Sécherheet keen eis virwerfen, datt mer net och fréizäiteg erkannt hätten, wéi mer missten déi ganz Kris ugoen, an datt mer net och dat néidegt Ëmfeld geschaaft hätten, fir d'Flüchtlinge beschtméiglech hei zu Lëtzebuerg opzehuelen.

Iwwert den Don Bosco ass schonn oft hei geschwat ginn. Datt en an engem schlechten Zoustand ass, wësse mer alleguer. Datt e gegebenenfalls eng Kéier muss ofgerappt ginn - wa mer natierlech op där anerer Säit nei Méiglechkeeten hunn, fir Flüchtlingen ënnerzebréngen -, ass eng Evidenz. Awer och do ganz kloer erëm eng Kéier: dat nëmmen an enker Zesummenaarbecht mat der Stad Lëtzebuerg.

Ech wëll awer an deem Kontext och hei drun erënneren, et geet net nëmmen ëm den Encadrement u sech, wat d'Infrastrukturen ubelaangt, mä et geet awer och ëm de mënschlechen Encadrement, deen hei mindestens genausou wichteg ass.

Dann natierlech, als een, deen och ganz gären op d'Musel geet, kënnt een och net derlaanscht an et mécht een et och ganz gär, dann elo emol e kuerzen Déplacement op Réimech ze maachen. Datt do elo eng Rei Projeten - ech mengen, siwe sinn et der am Ganzen - virgeholl ginn, dat ass mat Sécherheet net vu Muttwëll. Wann een dat reng vum touristeschen Aspekt hier kuckt, dann ass nach ouni Zweifel Potenzial zu Réimech. An datt elo gekuckt gëtt, fir dee Magnéit Musel - et ass nun eben e Magnéit fir den Tourismus - nach ze verbesseren, ass jiddefalls eng Décisioun an déi richteg Richtung.

Wa mer vum Tourismus schwätzen, da solle mer net nëmme vum Tourismus am Generelle schwätzen, mä virun allem och vum Bannentourismus. Ech mengen, den Här Buergermeeschter weess dat besser wéi ech: Wann een op engem Feierdag, wou schéi Wieder ass, op Réimech geet, dann huet ee scho Problemer iwwert d'Esplanade ze trëppelen, well esou vill, jo, et kann ee scho bal soen Dausende Leit do sinn, wat jo och gutt fir d'Stad ass, gutt fir den Tourismus. An duerfir solle mer dat och weiderhin an deem Sënn mat ënnerstëtzen.

An et gëtt en anert Phenomeen, wat sech ëmmer méi bemierkbar mécht, dat sinn d'Croisièrë mat Schëffer op de Flëss, déi och ëmmer méi un Attraktivitéit gewannen, wat natierlech och zu zousätzleche Problemer op der Musel, besonnesch och zu Réimech féiert. Duerfir si jo do eng Rei Infrastrukture geplangt, wat d'Uleeë vu Schëffer ubelaangt, och wat de Ravitaillement vun de Schëffer mat Waasser a mat Stroum ubelaangt.

Do ass natierlech nach ee Problem, an dat ass och eng Fro, déi ech hei wollt stellen: E Schëff, wat méi laang ass wéi 110 Meter, däerf jo net dréien op der Musel, laut dem Artikel 8 vum Polizeireglement iwwert d'Navigatioun op der Musel. Ech weess allerdéngs...

(Interruption)

Ech hat dat auswenneg geléiert. Ech weess allerdéngs, datt do Etüden amgaange sinn, ënner anerem am Beräich och vum Mäerterter Hafen, mengen ech. Vläicht kann de Minister eis do soen, ob do virgesinn ass, vläicht eng Kéier d'Infrastruktur an deem Sënn unzepassen.

Datt d'Leit zu Réimech leider oft mat Héichwaasser geplot sinn, ass och keng Neiegkeet. Datt och do elo Moossname geplangt sinn, kann een net méi wéi ënnerstëtzen.

Ech wëll allerdéngs och hei drop hiweisen, d'Musel ass awer net nëmmen eng Schëffahrtsstrooss. Ech mengen, dat brauch ech och engem grénge Buergermeeschter net onbedéngt ze soen. D'Musel ass och e wichtegen ekologesche Liewensraum. Duerfir, mengen ech, musse mer, wa mer esou Projete realiséieren, besonnesch am direkten Ëmfeld vun engem Floss, awer ganz virsiichteg, ganz sensibel virgoen, no ekologesche Kritären. An da kommen ech awer net derlaanscht, och nach eng Kéier op d'Qualitéit vun der Musel hinzeweisen. Och do ass jo awer nach munches ze maachen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, esou eng Debatt wéi déi heiten, déi kann natierlech net gefouert ginn, ouni och iwwer Eisebunnsprojeten ze schwätzen. D'Klengbettener Gare ass hei scho genannt ginn. De Komfort soll do erhéicht ginn. Do ass jo och geplangt, fir gegebenenfalls d'Barrière ze suppriméieren. Dat schéngt jo net esou einfach ze sinn.

Natierlech zitt dann esou eng Gare och vill Autoen un. Do ass emol d'Iwwerleeung komm, fir vläicht gegebenenfalls e Parkhaus ze aménagéieren. Ech hunn allerdéngs Verständnis, wann een dat och vun engem aneren Aspekt hier kuckt. Dat kann natierlech och zweeschneideg sinn. Mir zéien dee Moment zousätzleche Verkéier an eng Gemeng un, wuel wëssend, datt dat vun den Awunner selwer net onbedéngt gäre gesi gëtt. Dowéinst kann ech mer awer virstellen, datt d'Iddi vum Parkhaus net onbedéngt iwwerall gäre gesi gëtt.

Eppes, wat awer ouni Zweifel wäert de Komfort vun de Passagéier erhéijen, dat ass deen neien Informatiounssystem. Eppes, wou ee scho bal ka soen, wat iwwerfälleg ass, wat mer am Ausland praktesch iwwerall hunn, datt elo kënnen dann d'Passagéier direkt informéiert ginn, wou hiren Zuch drun ass, wéini e kënnt, ob e Verspéidung huet oder net.

Vläicht kann een awer an deem Kontext och emol d'Fro stellen, ob et net vläicht ubruecht wär, op gréissere Park & Ride-Plazen och emol esou e Panneau ze installéieren. Well et däerf een net vergiessen, do hale jo och alt emol Dausende vun Autoen. Déi Leit hunn e ganz laange Wee ze goen. Wann déi och vläicht emol géifen informéiert ginn: Voilà, „däin Zuch ass do an do, huet déi an déi Verspéidung", dat kéint sech och emol vläicht als Virdeel erweisen.

Ech wëll dann och hei soen, datt d'CFL, a mengen Aen, oft zu Onrecht kritiséiert gëtt. Wann een awer d'Entwécklung vun der Eisebunn an deene leschte Jore kuckt, da muss een awer ganz vill Positives gesinn. Engersäits de Komfort vun den Zich, deen ouni Zweifel verbessert ginn ass. Anerersäits um Réseau, wou ganz vill geschafft gëtt. Datt natierlech eng Rei Zich regelméisseg Verspéidung hunn - ech schwätze besonnesch vun enger Streck, déi engem jo gutt bekannt ass, fir an d'Stad eranzefueren -, ass evident: De Réseau ass iwwerlaascht! Dowéinst gëtt jo och elo ganz vill investéiert. Mä insgesamt, mengen ech, kënne mer eis net bekloen iwwert de Fonctionnement vun der Lëtzebuerger Eisebunn.

An da wëll ech och drop hiweisen, datt jo d'Eisebunn elo eng intern Meenungsëmfro och gestart huet. An zwar soll déi jo bis den 21. Oktober daueren, wou d'Personal kontaktéiert gëtt, ugeschriwwe gëtt, wou si sech kënne matdeelen. Ech fannen dat eng gutt Iddi. Dat kann nëmmen zum bessere Fonctionnement vun engem Betrib bäidroen.

Wa mer scho bei der Sécherheet a bei der Eisebunn sinn, dann ass een natierlech och direkt bei der Suppressioun vun e puer Barrièren. De PN17 zu Walfer, wat jo u sech eng gutt Saach ass, well dat jo och gläichzäiteg eng Verbesserung vun der Gare Walfer mat sech bréngt, virun allem och fir d'Personnes à mobilité réduite.

Wann ech mer däerf awer déi kleng Klammer erlaben: Et gëtt leider, leider nach ze vill Gemengen, wou do awer nach ganz vill Defiziter bestinn! An och op der Gare, déi mer natierlech och net onbekannt ass, Beetebuerg, muss ech awer leider feststellen, do si mer awer nach wäit hannendran. Ech wier nawell frou, wann do relativ séier och géifen Adaptatioune gemaach gi fir Leit, déi Schwieregkeeten hunn, sech ze déplacéieren.

Wat d'Gemeng Walfer ubelaangt, an d'Buergermeeschtesch, d'Madamm Joëlle Elvinger, wäert mer jo net onrecht ginn, do gëtt et jo och nach de PN16 an der Rue de la Montagne, wou d'Gemeng och net onfrou wär, wann deen och géif suppriméiert ginn, wann awer gläichzäiteg och géif e Souterrain do aménagéiert ginn. Mä den Här Minister kann eis do vläicht och nach zousätzlech Explikatioune ginn.

Bon, och ech kommen natierlech net derlaanscht, wéi de Kolleeg Aly Kaes, fir dann awer nach op ee wichtege Punkt ze schwätzen ze kommen: Déi Strooss, déi hei am meeschten diskutéiert gëtt - mä dat soen ech awer elo net pejorativ, au contraire -, ech mengen, mir sinn eis bewosst, datt d'N7 eng vun deene geféierlechste Stroossen am Land ouni Zweifel ass. De leschte Weekend huet erëm e Beispill geliwwert.

Woubäi een awer och muss da soen: Et ass awer net nëmmen den Tracé vun der Strooss, dee schëlleg ass, wa vill Accidenter geschéien! En huet eng Matschold. Mä loosse mer awer och ganz éierlech sinn: Et si jo awer e puer Zäitgenossen, déi dat net ëmmer esou ganz genee huele mam Code de la route. A wann et dann zu engem Drama, zu engem Accident kënnt, dann ass, wéi gesot, net ëmmer mam Fanger op d'Strooss ze weisen.

Nichtsdestotrotz ass et awer wichteg, datt mer eis Gedanke maachen: Wéi kënne mer déi Strooss hei verbesseren, d'Sécherheet? Aus deem Pabeier hei geet eng kloer politesch Ausso ervir, déi der CSV net gefält. Dat ass hiert gutt Recht. Déi Strooss gëtt net op véier Bunnen ausgebaut. Ech mengen, dat ass eng kloer Ausso, déi elo vun der Regierung hei gemaach ginn ass.

Bon, dowéinst kommen awer eng Rei vun Upassungen: de sougenannten Terre-plein central. Als Laie ginn ech gären zou, deen Term war mer net bekannt. Mä op Lëtzebuergesch heescht dat jo da Leitplanken. Ass dat esou? Mä et ass wichteg, datt...

Une voix.- Dat ass esou.

M. Gusty Graas *(DP)*.- Jo, et kann dat sinn. Mä et ass wichteg, wéi gesot, datt mer hei Moossnamen huelen, fir d'Sécherheet ze verbesseren. An ech wëll och hei un d'Wierder erënneren, déi mäi Fraktiounskolleeg, den André Bauler, de 9. Dezember 2014 op dëser Plaz gesot huet. Do hate mer eng Interpellatioun iwwert d'N7. Deemools sot den Här Bauler, a lauschtert gutt no, well dee Mann, deen hat Visiounen, deen huet am Fong du scho gesot, wat elo zu engem gudden Deel...

(Interruption)

...realiséiert gëtt: „De Profil type vun där sougenannter «Dräibunn» wier also deen heiten: Op béide Säite riets, do, wou et machbar ass, eng Voie lente, déi mat 90 km/h ze fueren ass, an déi zwou bannenzeg Spure sinn da mat maximal 110 km/h ze fueren. An der Mëtt soll ee Sträife vun engem Meter reservéiert bleiwen, fir déi néideg Sécherheetsmoossnamen ze garantéieren." Ech mengen, déi Virschléi hu jo also nach ëmmer hir Gültegkeet.

Ofschléissend och nach e Wuert zu där Vëlospist, där mir elo manner reservéiert géintiwwerstinn. Mir gesinn dat awer trotzdeem als eng flott Iddi. Selbstverständlech ass dat net déi absolutt Prioritéit. D'Prioritéit geféiert der Sécherheet op der N7. Mä datt awer gläichzäiteg am Beräich do eng Vëlospist aménagéiert gëtt, fanne mer awer eng gutt Iddi. Datt selbstverständlech kee vun der Wämperhaart bis an d'Stad mam Vëlo schaffe fiert, dat wësse mer. Et sinn awer emol Leit dertëschent, déi awer och vläicht gär mam Vëlo fueren.

Bon, ofschléissend wëll ech soen, datt déi Projeten, déi elo hei virgeluecht ginn, an déi richteg Richtung ginn. Si spigelen u sech d'Regierungspolitik insgesamt zréck, a wéi eng Richtung mer wëllen investéieren, an och dat, wat virdrun hei scho gesot ginn ass, wat de Finanzminister de Moie gesot huet, vun deenen dräi Pilieren.

Dat heiten, dat enchaînéiert un dat, wat de Moien hei gesot ginn ass. Dowéinst kënne mir als Demokratesch Partei dat och ënnerstëtzen a wäerte selbstverständlech och déi Motioun hei guttheeschen.

An ech wëll awer och nach der Madamm Lorsché Merci soe fir hire ganz gudde Rapport.

Merci!

Plusieurs voix.- Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- An en ass scho prett, den Här Gast Gibéryen.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, och vun eiser Säit aus der Kolleegin Josée Lorsché Merci fir hire Rapport.

Ech mengen, wann een als sechste Riedner an esou enger Debatt drukënnt, da verstitt Der, datt ech elo net all eenzelne Projet nach eng Kéier hei wäert duerchhuelen.

Une voix.- Ooh!

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Mä wann Der drop haalt: Mir hu kee Problem! Mä ech mengen, mir géifen eis dat erspueren.

Et ass am Fong zéng Joer hier, datt mer déi Prozedur hei décidéiert hunn, deemools an der deemoleger Comexbu, an zwar well mer ganz dacks hei an der Chamber festgestallt hunn, datt vill Projeten do waren, wa mer se hei gestëmmt hunn a wa mer spéiderhi bei d'Konte komm sinn, da waren déi Projete ganz dacks ganz vill iwwerschratt. Duerfir ass déi nei Prozedur 2006 agefouert ginn, wou gesot ginn ass, datt all Projet iwwer 7,5 - dat ass 2009 op 10 Milliounen eropgehuewe ginn - an all Projet, deen iwwer 40 Milliounen ass, muss iwwert de Wee vun engem Projet de loi hei an d'Chamber kommen.

All dës Projeten, wéi gesot, iwwer zéng Milliounen, déi ginn all Joers dann hei am Virfeld vun der zoustänneger Kommissioun, op Propositioun vum zoustännege Minister, diskutéiert an an enger Resolutioun (veuillez lire: Motioun) festgehalen, wou dann d'Chamber zoustëmmt.

An dat wäerte mer dann haut och mat eiser Ënnerstëtzung maachen, fir eben dëse Projeten zouzestëmmen, fir datt d'Regierung kann ufänken, déi Dossieren ze preparéieren, fir datt se ka Frais d'études engagéieren, a fir datt mer iwwert dee Wee dann d'Projeten herno heihinnerkréien, déi mussen an d'Chamber kommen - wéi gesot, déi iwwer 40 Milliounen -, déi da méi no bei der Realitéit sinn, wat de Chiffer ubelaangt, wéi dat an der Vergaangenheet de Fall war.

Et muss een och soen, datt déi Prozedur hir Friichte gedroen huet. All déi Kolleeginnen a Kolleegen aus der Comexbu kréie jo regelméisseg vum zoustännege Minister e Relevé virgeluecht vun alle Projeten, déi lafen, souwuel déi, déi de Stat, d'Bâtiments publics oder d'Ponts et chaussées maachen, mä awer och wat d'Eisebunn ubelaangt, all d'Projeten. An do muss ee wierklech éierlechkeetshalber soen, datt praktesch kee Projet méi derbäi ass, deen Dépassementer huet.

Ech mengen, do muss een och deene Leit an deenen eenzelne Verwaltungen an deenen Ingenieuren a Bureaux d'études, déi déi Planunge maachen, déi d'Devisen opstellen, félicitéiere fir déi gutt Projeten, wat d'Estimatioune vum Coût ubelaangt. Well et ass fir d'Politik, mengen ech, eppes wesentlech, dat ass, wa se kann eng gewësse Planungssécherheet hunn, virun allem och wat d'Finanzen ubelaangt a virun allem, wann d'Projeten dann, wéi gesot, herno och am Devis bleiwen.

Et ass fir mech kee Problem, wann e Projet presentéiert gëtt an déi Responsabel setzen den Devis e bësse méi héich un, wéi dat vläicht de Fall wär, fir eng gewësse Garantie ze hunn. Mä dann ass et, mengen ech, fir d'Politik awer sécher, datt et an deem Kader bleift. An duerfir Merci un alleguer déi Leit, déi déi Projeten an de vergaangenen zéng Joer zu esou engem gudde Resultat gefouert hunn!

Ech wëll just hei Positioun bezéien zu dräi Projeten. Wéi gesot, mir stëmmen déi Resolutioun (veuillez lire: Motioun), mir sinn domat aversta-nen. Deen een ass deen, deen d'Bibliothèque nationale ubelaangt, wou sollen déi Logementer fir Jugendlecher dra gemaach ginn. Et ass eng ganz gutt Iddi, fir Logementer fir Jugendlecher ze schafen, déi Problemer hunn, fir eng Wunneng ze fannen.

Mä d'Fro, déi ech mer oder déi mir eis gestallt hunn, ass, ob d'Nationalbibliothéik dat gëeegent Gebai ass. Et ass en historescht Gebai, wou et och, wat d'Konzept vum Fonctionnement vum Gebai ubelaangt, eiser Meenung no dach awer vläicht schwéier ass, fir do Wunnengen dran ze maachen.

Mir wëllen eis net dergéint verschléissen. Mir wëlle just drop opmierksam maachen, datt et, eiser Meenung no, vläicht net dat gëeegentst Gebai ass, fir Wunnengen dran ze maachen an et vläicht méi sënnvoll wier, iergendwou, anzwousch aneschters en neit, fonctionnelt Gebai ze maache mat esou Wunnengen dran, wou och d'Alentoure vun dem Gebai méi der Jugend géifen entspriechen, wou eventuell e bëssen Natur derbäi ass, e Fräiraum, wéi grad hei matzen am Zentrum an der Nationalbibliothéik, wou mir mengen, datt dat Gebai och vläicht kéint fir aner administrativ oder representativ Fonctioune gebraucht ginn. Wéi gesot, mir stäipen eis net dergéint, mä mer wollten eis Bedenken awer bei deem Projet do umellen.

Een anere Projet, deen de Mëtteg hei selbstverständlech diskutéiert ginn ass, dat ass eis N7. De Kolleeg Aly Kaes huet des Laangen an des Breeden doriwwer diskutéiert. Mir wëlle vun eiser Säit aus soen, datt mir als ADR zu 100% d'Iddi ënnerstëtzen, fir d'N7 op véier Spuren auszebauen, op zweemol zwou Spuren.

Ech mengen, wéi mer hei virun engem Joer d'Gesetz gestëmmt hunn iwwert d'Radaren, do hu mer och deemools gesot, datt déi Radare sollen dohinner kommen, wou Geforepunkte sinn. An eleng op deem Tronçon vun der N7 hu mer dräi Radaren higesat! Wat jo dann och en dokumentéierte Bewäis ass, datt mer als Politiker der Meenung sinn, datt dat eng geféierlech Strooss ass.

An och alleguer déi Accidenter, déi regelméisseg do geschéien, déi beweisen dat, datt dat eng geféierlech Strooss ass. An och dat, wat haut hei festgehale gëtt, ass erëm de Bewäis, datt et eng geféierlech Strooss ass, well hei ebe sollen elo Leitplanken an d'Mëtt kommen, fir déi zwou vun enger Spur ze trennen, a wa Kräizunge solle verbessert ginn an esou weider.

Ech wëll duerfir soen, datt mir der Meenung sinn, datt een net derlaanscht kënnt, mëttelfristeg awer déi Strooss ganz op véier Spuren auszebauen. Ech mengen, mir hunn d'Nordstrooss elo fäerdeg. A jiddwereen, deen déi Streck fiert, wat jo formidabel ass, d'Nordstrooss, fir déi ze fueren haut, wat een do vun Zäit gewënnt, alleguer déi Leit - vläicht an de Stousszäiten, wou et net esou geet -, mä soss ass dat e Genoss, fir an den Norden ze fueren oder vum Norden erof an d'Stad ze fueren. An et feelt ganz einfach hannert der Nordstrooss elo eng véierspureg Strooss bis uewen an d'Éislek.

Ech mengen de Kolleeg Frank Arndt huet virdrun hei, wéi de Kolleeg Aly Jaerling geschwat huet, op d'Motioun, déi mer haut hei stëmmen...

Une voix.- Den Aly Kaes!

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Gelift?

M. Claude Haagen *(LSAP)*.- Den Aly Kaes, net den Aly Jaerling.

Une autre voix.- Den Aly Jaerling hutt Dir gesot.

(Brouhaha)

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Et ass eng Gewunnecht. Jo, jo.

M. Claude Haagen *(LSAP)*.- Dir schéngt en ze vermëssen.

M. Gast Gibéryen *(ADR)*.- Normalerweis, wann esou e Lapsus mer geschitt, da soen ech: Ech wollt kucken, ob Der nogelauschtert hutt. Mä dës Kéier wollt ech net kucken, ob Der nogelauschtert hutt, et war einfach e Lapsus. Dir gesitt, d'Vergaangenheet hëlt een ëmmer erëm an.

De Kolleeg Aly Kaes huet hei iwwert d'N7 geschwat an duerno huet de Kolleeg Frank Arndt eng Interventioun gemaach, wou e gesot huet, ob en d'Motioun net gelies hätt, well do géif nëmmen drastoen: Réaménagement de la N7. Domadder wollt de Kolleeg Arndt wahrscheinlech soen, datt d'Motioun méi wäit geet wéi den Text.

Elo stellen ech mer awer dann hei d'Fro, wann ee vun der Majoritéit esou eng Interpretatioun vun der Motioun hei gëtt, weess ech net méi, wéi dann elo d'Interpretatioun vun där Motioun ass. Ass et dat, wat am Rapport steet, wat gemengt ass, oder ass et esou, datt vläicht nei Iwwerleeungen an der Majoritéit komm sinn,

datt se awer mengen, et misst ee méi wäit goen, wat d'N7 ubelaangt, an datt een dat duerfir an der Motioun méi generell formuléiert huet, wou jo dann och de Kolleeg Frank Arndt spezifesch drop higewisen huet? Vläicht kréie mer nach eng Antwert.

Ech wier frou, wann d'Interpretatioun vun der Motioun esou ze verstoe wier, wéi de Kolleeg Frank Arndt eis se hei virdru wollt gleewen doen. An da géif och den Här Kaes doudsécher déi Motioun hei matstëmmen.

Mä, wéi gesot, mir sinn als ADR derfir, datt déi Strooss soll op der ganzer Längt zweemol zweespureg ausgebaut ginn.

Nach e Schlusswuert, wat déi Informatiounssystemer ubelaangt. Déi Informatiounssystemer, déi mer op d'Garë kréien. Ech mengen, mir sinn elo alleguer frou, datt et kënnt. Mä a Wierklechkeet, musse mer soen, musse mer bedaueren, datt et elo eréischt kënnt, well dat, wat mir elo hei amgaange sinn am Land ze installéieren, dat ass am Ausland scho laang eng Normalitéit. An hei si mer wierklech am Hannertreffen.

Mir sollen net ze vill driwwer schwätzen, mä mir sollen et esou séier wéi méiglech maachen. Well et ass praktesch blamabel, wann ech nach haut de Moien de Finanzminister héieren hunn, wat mir e gutt an e räicht Land sinn, wat Rekordinvestitiounen huet, an datt mer dann esou Nachzügler an esou enger dach net allze grousser Investitioun sinn. Duerfir sollte mer eis net ze vill op d'Schëller klappen, mä mir sollte vläicht ganz still und leise, awer séier déi Installatioune maachen.

Dat gesot, wäerte mir där Motioun zoustëmmen.

Plusieurs voix.- Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Merci och dem Här Gibéryen. Da si mer elo um Enn vun eiser allgemenger Ronn an d'Regierung huet d'Wuert: den Här Nohaltegkeetsminister.

Prise de position du Gouvernement

M. François Bausch, *Ministre du Développement durable et des Infrastructures*.- Merci, Här President, fir d'Wuert, an och Merci allen Deputéierte fir hir Bäiträg; och der Rapportrice fir hire gudde schréftlechen a mëndleche Rapport.

Ech wëll versichen, Här President, an där Zäit, déi ech hunn, eng Rei Froen ze beäntwerten an op een oder zwee Projete vläicht nach e bësse méi am Detail anzegoen. Ech huele se elo net chronologesch, wéi se hei kommen am Text respektiv an der Motioun, mä esou en fonction vun de Riedner, wéi ech mer opgeschriwwen hunn, wéi d'Froe komm sinn. Ech mengen, dat erlaabt mer dann, datt ech och kee vergiessen herno an eng Antwert ze ginn op eng Fro, déi ee gestallt huet.

Ech fänken dann u mat der Bibliothéik. Do sinn eng Rei Froe gestallt ginn. Et si sech och eng Rei Froe gestallt ginn, ob dat eent oder dat anert géif Sënn maachen. Ech verheemlechen Iech och net, datt mer vill Diskussiounen doriwwer haten, och an der Regierung, wat ee mat deem Gebai soll maachen. An ech muss Iech och soen, datt meng perséinlech Meenung déi war, fir do an där Bibliothéik, wann eng Kéier d'Bibliothéik erausgeplënnert ass, e flott Gebai dranzemaache mat enger gemëschter Struktur vu Wunnengen, awer ouni ze definéieren, wat fir eng Wunnengen, mat souguer och éischter ënnendran, um ënneschte Stack, Restauratioun a Commerce.

Bon, du koum d'Demande op am Kulturmilieu fir awer nach eng zousätzlech Kulturinfrastruktur. Wat elo gesicht ginn ass, dat hei, ass e Kompromëss. Dat heescht, et soll jo dann esou en Ausstellungsraum drakommen, awer och eng Restauratioun niewendru kommen. Et ass e bëssen e Kompromëss vun deem Ganzen. Woubäi ech awer ëmmer wëll betounen: Mir si jo hei nach net um Stadium vum Projet. Dat heescht, elo kann et sinn, datt en cours de route ganz sécherlech nach Evolutioune kommen, och duerch Diskussiounen, déi mat der Stad Lëtzebuerg sinn.

An ech wëll dat direkt hei betounen: Bei all Projet, dee mer maache matzen am Stadkär, hu mer ëmmer Consultatioune mat der Stad Lëtzebuerg, wat d'Konsequenzen dovunner sinn, zemools wann et och ëm historesch Gebaier geet, wéi deem heiten.

Et muss ee jo och wëssen, mir hunn hei ganz streng Oplagen. Dat Gebai ass klasséiert a vëlleg zu Recht. Mir kënnen net egal wat dramaachen. Mä wéi gesot, hei si mer um Stadium vun de Studien. An ech mengen, esou wéi et elo formuléiert ass am Text, datt a priori eng gemëschte Struktur soll drakommen, also Kultur oder gemëscht Kultur mat Commerce a Logement, dat léisst eis souwisou alles op. Herno, wann de Projet kënnt, dat do gëtt jo mat Sécherheet, esou wéi et ausgesäit, éischter e Gesetzesprojet vum Käschtepunkt hier herno, mä dovun ofgesinn, mengen ech, och wann et kee Gesetzesprojet misst ginn, da wäerte mer d'Chamber informéieren, wat mer hei am Detail wierklech wäerten dramaachen.

Dat nämlecht trëfft och zou fir den Don Bosco. Den Don Bosco muss ganz kloer ofgerappt ginn. Ech mengen, dat Gebai, wann mer net an där Situatioun wäre vun de Flüchtlingen, wär et och schonn ofgerappt. Et ass elo emol virgesinn, eventuell dann eng Annex ze maache vun deem, wat besteet, mä och dat ass nach net definitiv. Dat heescht, och hei soll studéiert ginn, gekuckt ginn, wat ee kann op d'Plaz do maachen, an enker Ofstëmmung och mat der Stad Lëtzebuerg.

Ech mengen, mir wësse jo och net vun der Flüchtlingskris, wéi déi weider wäert evoluéieren, dat hänkt jo och elo e bëssen dovunner of. Mä op alle Fall ass et esou, datt, wann dat ofgerappt gëtt an e Projet dropgesat gëtt, dat dauert jo souwisou nach eng Zäit, da wäerte mer nach genuch Zäit kréien, fir doriwwer ze schwätzen an och ze kucken, wat mer dann definitiv wäerten op déi Plaz do maachen.

Ech bleiwen da vläicht beim Lampertsbierg, well do eng Rei Froe gestallt gi sinn am Zesummenhang mat dem Déplacement vun der Uni op de Kierchbierg a wat da geschitt mat de Gebailechkeeten um Lampertsbierg.

Bon, och do ass ze soen, Dir wësst, datt do e gudden Deel ass, dat si klasséiert Gebaier, déi hunn en architektonesch héije Wäert, historesche Wäert zum Deel. An do dierfe mer net egal wat dramaachen. Ech mengen, do ass et och kloer, déi Gebaier sollen éischter enger ëffentlecher Bestëmmung zougeuerdnet ginn, mindestens deen Deel, dee klasséiert ass.

Fir de Rescht hat Der jo matkritt sécher, datt mer der Stad Lëtzebuerg proposéiert hunn, datt mer eng ganz Rei Lycéeë wëllen eraushuelen um Lampertsbierg, de Lycée technique du Centre zum Beispill, an datt eng ganz Reorganisatioun soll komme vun de Lycéeën um Lampertsbierg, aus engem ganz einfache Grond: well do eng immens Konzentratioun ass vu Lycéeën, awer op enger Plaz, wou et net immens gutt gëeegent ass, wat immense Verkéier generéiert, déi onzieleg Bussen, déi mussen dorobberfueren. An duerfir soll en Deel op de Kierchbierg kommen.

An dann ass virgesinn natierlech, datt och um Lampertsbierg do solle Wunnengen entstoen. Dat si jo Terrainen, déi dem Stat gehéieren, wat eng gutt Saach ass, dann hu mer och eng Mainmise drop, wat fir eng Wunnengen do entstinn a wéi se sollen entstoen. Dat soll a Phase geschéien. Dat geschitt net alles op ee Coup. Et muss ee jo och fir d'Éischt emol dann um Kierchbierg fir de Lycée technique du Centre zum Beispill eppes Neies bauen. Mä dat wäert a Phasen, wéi gesot, transforméiert ginn.

Wat awer elo genau wäert an déi historesch Gebaier kommen, dat wësse mer nach net. Ech mengen, dat ass amgaangen, gekuckt ze ginn.

Dann zu dem Informatiounssystem vun de CFL. Bon, den Här Gibéryen seet - dat ass richteg -, et hätt scho méi fréi kënne gemaach ginn. Do ginn ech Iech net onrecht. An dat louch mir och uewen ze insistéieren, datt mer dee System do elo solle séier kréien.

Ech muss allerdéngs drop hiweisen, datt an Europa och nach laang net all Réseaue gutt équipéiert sinn an datt mir mindestens elo de Virdeel hunn, beim System, dee mir wäerte maachen, datt mer dee modernsten an neiste kënnen huelen, deen och am beschte kompatibel ass mat deenen aneren Informatiounsmëttelen, déi d'Leit haut hunn. Zum Beispill an der digitaler Welt, dat wësst Der, gëtt et haut Handyen. Dir kënnt herno dat nämlecht, wat Der op Äre Saile gesitt, och op d'Handyen herno kréien.

Duerfir ass et och beispillsweis, ech mengen, den Här Graas hat gefrot, ob een där net nach méi soll opstellen, där Panneauen, och op Park & Riden zum Beispill. Dat mécht net vill Sënn, well Dir kënnt herno op Ärem Handy eigentlech déi nämlecht, bal déi nämlecht Informatiounen ofruffen, wann dat alles bis fäerdeg ass.

Et geet hei méi drëms, op de Garen déi grouss Informatiounsstellen, wou och vill Fluxe si vu Leit, datt do kloer siichtlech ass, also datt d'Leit sech zurechtfannen, gutt informéiert sinn.

An dann ass dat hei jo och eng Kombinatioun tëschent geschwater Informatioun och op digitaler Basis mat ugewisener Informatioun. An déi gëtt natierlech och verknäppt mam nationalen Telematiksystem, dee mer hu beim Verkéiersverbond, dat heescht, datt den RGTR och, also all déi aner Mobilitéitsträger, déi mer am ëffentlechen Transport hunn, domadder kombinéiert ginn, soudatt mer eng Villzuel vu Méiglechkeete kréien an Zukunft, fir de Client wierklech vill, vill besser ze informéiere wéi haut. Dat dréit zu der Qualitéit vum ëffentlechen Transport enorm bäi, dat gëtt eng enorm Verbesserung. An duerfir sinn ech frou, datt dee Projet elo relativ séier wäert ëmgesat ginn.

Woubäi ech och wëll soen: Mir kucken och dauernd, wat deen neiste Stand ass. Déi ganz digital Welt, déi evoluéiert ganz, ganz rapid. A mir wäerten duerfir versichen, ëmmer erëm dat Allerneist a -bescht och do matanzebauen an ze adaptéieren. An dee ganze System, ech mengen, dozou gehéieren zum Beispill och aner Elementer wéi de gratis Wi-Fi um ganzen Eisebunnsréseaunetz, deen ech gär hätt.

An ech hat jo op eng Question parlementaire geäntwert, elo kierzlech, datt an deenen neie KISS-Automotricen eng Testphas wäert kommen, wou et probéiert gëtt. Ech war mer och selwer eng Rei Saachen nach ukucken. Do gëtt et och haut technesch gesi vill, ëmmer besser an ëmmer méi Méiglechkeeten, fir Iwwerbréckungen ze maachen, fir Schwächte vum Réseau auszegläichen. An ech hunn och de CFL gesot, datt ech wierklech gären hätt, datt dee gratis Wi-Fi um ganze CFLs-Réseau relativ séier soll kommen. An dat wäert och geschéien. An dat ass och e wichtegen Deel an der Informatiounspolitik an an der Qualitéit, déi mer kënnen ubidden.

Well an Zukunft, wann ech heiansdo esou Reportagë gesinn op der Televisioun oder och an den Zeitunge liesen, wou Vergläicher gemaach ginn tëschent dem Zuch an dem Auto, da gëtt ëmmer nëmme genau d'Zäit geholl, déi ee brauch vun A no B, mä et gëtt net gekuckt, wat fir eng aner Virdeeler een zum Beispill am Zuch huet, zum Beispill, wann da gratis Wi-Fi do ass, da kann ee gemittlech seng Zeitung liesen am Zuch op sengem iPad oder och aner Saache maachen, vläicht emol d'Maile liesen.

Alles dat si Saachen, déi een, wann een am Auto muss fueren oder souguer wann een am Stau steet, net ka maachen. An dat sinn awer och qualitativ keng ze ënnerschätzend Virdeeler. Duerfir ass et mer esou wichteg, datt mer do dee Wi-Fi och relativ séier kréien.

Dann zu der ganzer Problematik mat de Passages à niveau. Do waren eng Rei Froe gestallt ginn. Fir d'Éischt emol zu der Gare Klengbetten an zu dem Gebai vun der Gare. Den Här Negri hat dat gefrot.

Zum Gebai: Ech hat och nach virun e puer Deeg eng Entrevue, e lescht Gespréich mat dem Schäfferot vun der Gemeng Stengefort. Déi hate jo Suergen, datt, wa mer géifen d'Gebai ewechhuelen, herno kee gehëtzte Wartesall méi do wär an esou weider. Mir hunn hinnen awer elo d'Pläng gewisen. Do war e gewëssent Mëssverständnis do. Et ass natierlech esou, datt amplaz vun deem aktuelle Gebai e gehëtzte Wartesall dohinnerkënnt, deen och grouss genuch ass, mat enger Toilett och, enger ëffentlecher Toilett. Also, déi Suerg, datt elo guer näischt méi do wär, déi ass net berechtegt. Doriwwer ass d'Gemeng och elo frou, datt dat esou ass. An ech mengen, duerfir si vill Suerge fort.

Do hu mer nach driwwer diskutéiert, ob et net sënnvoll wär, fir ze kucken, eppes dohinner ze kréien, datt een e Croissant kéint kafen an esou weider. A mir sinn herno zur Konklusioun komm, zesummen, datt ee vläicht do soll emol e Projet probéiere mat esou enger Aart „food truck" moies, wou dann zu verschiddene Stonnen zwar net e grousst Iessen, mä Croissanten zum Beispill kéinte verkaaft ginn. Et kéint een emol vläicht do eng Kéier en Test maachen. An d'Gemeng kuckt och elo mat engem Bäcker aus der Uertschaft, ob dat vläicht méiglech wier ze maachen. Bon, dat ka vläicht e flotte Modell ginn, vun deem ee sech da ka virstellen, en och emol op anere Plazen, op gréissere Garen ze maachen am Land.

Mä op alle Fall, déi Gare kënnt elo ewech a gëtt ersat duerch eng modern Installatioun vu gehëztem Wartesall mat Toilett. An do ass d'Gemeng och elo d'accord, datt mer dat maachen. An de Passage à niveau, deen ass à l'étude. Do gëtt et schonn e Projet. An et ass kloer, datt deen och soll gemaach ginn. Do gëtt et awer nach keen definitivenTiming. Fir Capellen, par contre, gëtt et nach kee Projet.

Mä dann awer zu deenen anere Passage-à-niveauen, déi gefrot gi sinn: Den Cents, de PN56, deen ass 2018 fäerdeg. An dann déi dräi Passage-à-niveauen zu Schëffleng, déi sinn ewechgeholl den Hierscht 2018. Zu Dummeldeng ass et 2020 de Fall. Dat heescht, Dir gesitt, dee Programm, dee leeft wierklech zügeg weider, fir iwwerall ze versichen, déi Passage-à-niveauen do ewechzehuelen.

Dann zu der Fro vum Här Graas iwwert d'Wendestell vun de Schëffer. Dat war an enger Question parlementaire vun Ärem Kolleeg vu Mondorf kierzlech beäntwert ginn - dee jo och hei ass. An déi Wendestell, dat gëtt gemaach fir Schëffer vun 135 Meter, dat ass geplangt. An et ass souguer e Gesetzesprojet scho quasi fäerdeg.

Et ass awer allerdéngs esou: An dee Gesetzesprojet kommen eng Rei aner Saache mat dran, zum Beispill d'Renaturéierung vun der Sir. Och déi Fëschtrap, déi do soll gebaut ginn, eppes, wat dem Här Graas jo bestëmmt och gefält, wa mer un esou Saachen denken. An dann natierlech och eng Mikrozentral, fir Stroum ze produzéieren, soll an engems matgemaach ginn. Dat ass e Gesetzesprojet, deen ass esou gutt wéi fäerdeg an dee wäert ech Iech och iergendwann eng Kéier an d'Chamber bréngen, soudatt dee Problem sech dann och wäert léisen.

Dann, als Ofschloss, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, nach e puer Wuert zu der N7. Éischtens emol wëll ech soen, datt et par rapport zu deenen Diskussiounen, déi mer jo haten - an dat waren der jo net wéineg, viru knapp zwee Joer -, keen neie Moment gëtt. Iwwerhaapt keen een neie Moment! Duerfir brauch ech och all meng Argumenter, déi ech bruecht hunn, sougutt hei an der Chamber wéi an aneren Diskussioune wéi och a Biergerversammlungen, déi ech organiséiert hunn, net nach eng Kéier ze widderhuelen.

Ech hunn och deemools awer gesot, an dat gëtt heimadder ageléist, datt e ganze Koup Investissementer an déi N7 gemaach ginn, fir déi Strooss ze sécuriséieren. An ech wëll och nach eng Kéier drop hiweisen, datt een en Ausbau vun enger Strooss op méi Spuren haaptsächlech och am Zesummenhang kuckt mat der Belaaschtung vun der Strooss iwwer 24 Stonne respektiv mat der Capacitéit, déi een haut huet par rapport zu den Autoen, déi driwwerfueren an an der Zukunft vläicht géifen driwwerfueren oder sollen driwwerfueren.

An d'Haaptargumentatioun, firwat datt mer dat net maachen, wat Eenzelner vläicht gären hätten, dat ass, datt déi Capacitéit vun der Strooss duergeet. Et gëtt eng Rei Problemer op der Streck a puncto Sécherheet. Déi gi behuewen. Déi sinn och alleguer heidra virgesinn. An ech mengen och, wa mer déi all gemaach hunn, dann hu mer d'Sécherheetsproblemer wierklech geléist. Da gëtt et där op där ganzer Streck keng méi.

Mäi Wonsch wär just deen heiten un d'Deputéierten, un d'Politiker am Allgemengen: Ech héieren ëmmer ganz séier Interpretatioune par rapport zu Accidenter, déi geschitt sinn. Ech géif wierklech drëm bieden, wann Accidenter geschitt sinn, dat ass jo scho schlëmm genuch an tragesch genuch fir déi Leit: Kommt, mir maache keng Politik mat Accidenter, déi grad geschitt sinn!

Well ech soen Iech: D'Ursaache vun Accidenter, firwat en Accident geschitt ass, firwat ee säi Liewen huet misse loossen, déi si meeschtens net esou einfach ze deiten a festzestellen, wéi dat hei aus der Hëft eraus oft gär gesot gëtt.

Ech wëll Iech drop hiweisen, datt ech net fir näischt de Bilan vun den Accidenter vum Joer virdrun (veuillez lire: de Bilan vun den Accidenter vum Joer virdrun esou spéit maachen). Ech kéint dee jo, theoretesch gesinn, op den 2. Januar zéien. Mä dat maachen ech net. Firwat maache mer dat net? Ma, well tëschent dem Januar an dem Abrëll, wou meeschtens d'Chiffere publizéiert ginn, mer detailléiert Analyse kréie vun den Assurancen, vun der Police, vun der Protection civile, komplett Detailer kréien, wat wierklech d'Emstänn an d'Ursaache ware vum Accident. An ech soen Iech: Ganz, ganz oft ass et net dat, wat am Ufank vläicht gemengt gëtt!

Mir wëssen natierlech, duerch déi Statistiken, déi ech publizéieren, datt et - ech géif bal soen - a bal 70% vun de Fäll iwwerhéichte Vitesse ass. Dat sinn awer definitiv Statistiken, wou dat festgestallt ginn ass. Et ass e Fait, datt d'Vitesse einfach de grousse Problem ass, dee mer an eiser Gesellschaft nach ëmmer hunn. An duerfir schaffe mer jo och dorunner, datt mer d'Leit derzou kréien, datt se d'Vitessë solle respektéieren, esou wéi se virgeschriwwe sinn.

Mä et huet kee Wäert, Konklusiounen ze zéien, an et ass wierklech net glécklech, Konklusiounen ze zéien aus Accidenter, déi geschéien. Wéi gesot, ech soen Iech just ee Beispill. Mir haten net déi lescht Woch, mä et ass nach net esou laang hier, en Accident, wou een och hätt kënnen dat eent mengen an am Endeffekt war et awer e Malaise vun der Persoun, déi hannert dem Steier souz. An duerfir géif ech wierklech drëm bieden, keng Interpretatioune méi ze maachen hei an der Chamber vun Accidenter, well dat bréngt eis net ganz vill.

Wann d'Zuele bis do sinn, déi kritt Der jo och ëmmer als Chamber, da kann ee ganz gäre ku-

cken, op Basis vun den Zuelen da Konklusiounen ze zéien op enger sachlecher Basis. An ech mengen, et ass och esou, wéi et gemaach gëtt an deem Aarbechtsgrupp Sécuritéit, wou iwwregens alleguer d'Akteuren drasëtzen. Well déi Konklusiounen, déi d'Ponts et chaussées zitt an och ech zéien um politeschen Niveau, wat op wat fir enger Strooss gemaach gëtt oder soll gemaach ginn, dat ass net einfach esou, well dat mer grad moies afält oder engem Bauingenieur vu Ponts et chaussées moies grad afält, mä déi gi gezunn op Basis vun Diskussiounen, wou vill Experte ronderëm den Dësch sëtzen an der Verkéiersséicherheet, Police an esou weider, fir zu deene Konklusiounen ze kommen.

Elo kann ee vläicht doriwwer aus anere Grënn net ëmmer frou sinn an zefridde sinn, mä mat den Accidenter ganz kloer am Zesummenhang gesinn, si se meeschtens op där sachlecher Basis festgestallt ginn a gëtt och an der Regel ëmmer direkt dorobber reagéiert. Dat kënnt Der roueg kucken, wat an deene leschte Jore gemaach ginn ass a wat och an deenen nächste Jore gemaach wäert ginn, wann et drëms geet, d'Stroosse méi sécher ze maachen.

Merci.

Plusieurs voix.- Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Merci och dem Här Nohaltegkeetsminister. Domat si mer, souwäit ech dat gesinn, um Enn vun eiser Orientéierungsdebatt ukomm.

Motion 1

Et bleift eis nach d'Motioun.

Ass déi Motioun ausdiskutéiert?

Plusieurs voix.- Jo!

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Ass dat de Fall? Da géife mer direkt zur Ofstëmmung iwwergoen.

Ass de Vote électronique gefrot? Oder kënne mer mat Handophiewen ofstëmmen?

(Assentiment et interruption)

Vote sur la motion 1

Wien derfir ass, ass da gebieden, d'Hand ze hiewen.

Une voix.- Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- D'Géigeprouf: dergéint? Enthalungen? Unanimitéit: Domat ass d'Motioun mat alle Stëmmen ugeholl. Merci.

An da géife mer zum nächste Punkt vun eisem Ordre du jour iwwergoen, der Revisiounsproposition vum Artikel 32.(3) vun eiser Verfassung.

Et sief drop higewisen, datt laut Artikel 114 vun der Verfassung eng qualifizéiert Majoritéit vun zwee Drëttel vun de Stëmmen herno beim Vott noutwendeg ass. A mir wësse jo, dass dat hei en zweete Vott ass. An den Här Rapporteur, den honorabelen Alex Bodry, huet elo direkt d'Wuert.

4. 6894 - Proposition de révision de l'article 32, paragraphe 3 de la Constitution

Rapport de la Commission des Institutions et de la Révision constitutionnelle

M. Alex Bodry *(LSAP), rapporteur*.- Jo, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, bei dëser Proposition de révision vun eiser Verfassung geet et ëm eng punktuell Neiformuléierung vun engem Deelartikel vun eiser Constitutioun, dem Artikel 32.(3).

Haut solle mer als Chamber eng zweete Kéier doriwwer befannen, nodeem mer e Reflexiounsdélai vun dräi Méint respektéiert hunn. Den éischte Vott hate mer hei zu deem neien Artikel 32.(3) de 6. Juli an der Chamber. An deemools hate vu 54 Deputéierte sech der 52 fir déi Ännerung ausgeschwat, bei zwou Géigestëmmen. Ech hoffen als Rapporteur, dass et eng äänlech breet Zoustëmmung gëtt bei dësem zweete Votum, wéi en an eiser Verfassung virgeschriwwen ass.

Bei deem Artikel 32.(3) dréit et sech ëm Froen, déi mat der Kompetenz vun der Regierung ze dinn hunn, fir Reglementer ze huelen, fir also Ausféierungsbestëmmunge vu Gesetzer ze huelen. Wat ass Domän vum Gesetz, wat ass Domän vum Reglement? Wat ass also schlussendlech am Décisiounspouvoir vun der Chamber a wat läit an dem Décisiounspouvoir vun der Regierung?

Et ass also eng ganz sensibel Matière, déi mer hei uginn, déi mer hei reformuléieren, an dat an deem spezifeschen Domän 32.(3) vun dem sougenannten Domaine réservé à la loi par la Constitution.

Mir kennen hei zu Lëtzebuerg, wéi eng Partie aner Länner, dee System vun der Réserve de la loi, wou also festgeluecht gëtt, wat fir eng Matièren eigentlech mussen duerch d'Gesetz geregelt ginn an net däerfen duerch Reglementer vun der Exekutiv geregelt ginn.

Dat sinn eng ganz Partie Matièren, déi an der Verfassung opgezielt ginn, wou drasteet: „la loi règle, la loi détermine", an dat heescht, dass also net duerch eng Regierungsdécisioun oder duerch administrativ Bestëmmunge vun der Regierung gewësse Matièrë geregelt kënne ginn. Dat muss de Législateur obligatorescherweis maachen.

Wat awer erëm net heescht, dass dat eng exklusiv Kompetenz wär vum Législateur. En huet d'Haaptkompetenz, mä wann de Législateur dat esou wëllt an esou décidéiert an an e Gesetz eraschreift, kann en och dem Grand-Duc, der Exekutiv - an der Praxis ass dat d'Regierung - e Pouvoir réglementaire zougestoen. Et ass awer e Pouvoir d'attribution, déi an deem heiten Domän de Grand-Duc, lies d'Regierung kritt.

Also, dee Pouvoir réglementaire am Domaine réservé, deen d'Regierung huet, gëtt et, ass och esou gewollt, och vun der Chamber, mä ass natierlech méi beschränkt wéi an deenen anere Matièren, déi net spezifesch vun der Verfassung dem Gesetz virbehale sinn.

An de Matières réservées à la loi besteet och zum Beispill de Pouvoir réglementaire spontané vum Grand-Duc net. Dee muss also, wéi ech virdru gesot hunn, expressément an enger Gesetzesbestëmmung virgesi sinn, an an där doter Matière ass et och esou, dass keng Règlements ministériels däerfe geholl ginn. Déi sinn an der Matière réservée ausdrécklech duerch eng aner Verfassungsbestëmmung ausgeschloss.

Par contre bleift also eng gewëssen Attributiounskompetenz, déi d'Exekutiv huet, fir och an deenen heite spezifesche Fäll ze reglementéieren. Ech mengen, déi klassesch Fäll, wou mer oft déi Problematik do begéinen, ass am ganze Schoulsecteur, wou an dëser Verfassung drasteet, dass zum Beispill alles, wat d'Schoul betrëfft, vum Gesetz geregelt muss ginn. En aneren Domän, dee mer oft begéinen, ass dee vun der Liberté de commerce et de l'industrie, wou och Aschränkungen nëmme kënnen duerch e Gesetz festgeluecht ginn, net also vun der Regierung eleng kënnen décidéiert ginn.

D'Fro, déi sech natierlech stellt, zënter dass mer déi dote Bestëmmungen hunn, ass: Wéi wäit geet dann elo déi Kompetenz vun deem engen a vun deem aneren? Dat ass en éiwegen Diskussiounspunkt, eng Debattefro, a wou et eng Jurisprudenz gëtt, ënner anerem och natierlech vun eiser Cour constitutionnelle.

Den aktuellen Text vum 32.(3) ass relativ rezent a geet op eng Revisioun vum 19. November 2004 zréck. D'Absicht vum Constituant war et deemools, Rechtssécherheet ze schafen an eigentlech de besteeënde System vun de Matières réservées bäizebehalen, gläichzäiteg awer och dem Grand-Duc e gewëssene Pouvoir réglementaire ze loossen.

Am Kloertext heescht dat, do si mer eis haut nach ëmmer eens, dass dat eise Wëllen ass: Déi grouss Prinzipien, d'Haaptregelen an enger Matière mussen duerch d'Gesetz festgeluecht ginn. D'Detailer kënnen iwwer Règlement grand-ducal festgeluecht ginn, wann d'Gesetz dat ausdrécklech virgesäit.

«Dans les matières réservées à la loi par la Constitution, le Grand-Duc ne peut prendre des règlements et arrêtés qu'aux fins, dans les conditions et suivant les modalités spécifiées par la loi.» Dat ass den aktuelle Verfassungstext. Deen ass am Ufank och interpretéiert ginn an deem Sënn, wéi mir et eigentlech beabsichtegt haten, duerch eis Cour constitutionnelle, bis an engem éischten Arrêt, den 29. November 2013, et sinn nach aner Arrêten nokomm, méi eng restriktiv Lektür gemaach ginn ass vun där neier Verfassungsbestëmmung, d'Cour constitutionnelle méi streng war an den Domän vum Règlement grand-ducal ganz enk definéiert huet a gesot huet, wierklech all d'Konditiounen, all Modalitéite missten am Gesetz selwer fixéiert ginn, an da bleift praktesch net méi ganz vill iwwreg fir den Domän vum Règlement grand-ducal.

Dësen Ëmstand huet schonn de Statsrot dozou gefouert, fir an enger Stellungnam, ënner anerem och an engem Avis, schonn Ufank 2014, déi Fro vun enger Neidefinéierung, Neiformulatioun vum Artikel 32.(3) opzewerfen. An och dës Regierung huet sech an deemselwechte Sënn geäussert.

An eisem Entworf vun der Chamber fir eng nei Verfassung huet déi zoustänneg Parlamentskommissioun och eng Textpropos vum Statsrot an hirem Projet de révision vun der Verfassung zréckbehalen. Mir hunn eis deen Text awer nach eng Kéier ugekuckt. A mir sinn eigentlech zu deem Schluss komm, eng Schlussfolgerung, déi iwwregens och gedeelt gëtt vum Statsrot, dass dat, wat sengerzäit de Conseil d'État proposéiert hat als neien Text a wat mir ee Moment iwwerholl haten, dass dat eigentlech wahrscheinlech net duergeet, fir op déi fréier Interpretatioun vun dem Pouvoir réglementaire am Domaine réservé à la loi zréckzekommen.

An duerfir hu mer en neien Text eigentlech eis ausgeduecht, dee mer och zréckbehalen hunn an dee wéi folgt formuléiert ass: «Dans les matières réservées à la loi par la Constitution, le Grand-Duc ne peut prendre des règlements et arrêtés qu'en vertu d'une disposition légale particulière qui fixe l'objectif des mesures d'exécution et le cas échéant les conditions auxquelles elles sont soumises.»

Bei der Matière réservée muss also d'Gesetz ausdrécklech virgesinn, et geet hei rieds vun enger Disposition légale particulière, dass de Grand-Duc an engem spezifesche Fall an enger Matière habilitéiert ass, bestëmmt Ausféierungsbestëmmungen ze huelen.

D'Gesetz muss och zousätzlech d'Zil vun deem Reglement festleeën. Zu wat fir engem Zweck ginn déi Règlements d'exécution geholl? Dat muss also am Gesetz selwer stoen. Mä am Géigesaz zu deem aktuelle Verfassungstext ass et net obligatoresch, dass d'Gesetz och all Konditiounen an all Modalitéite vun deene Matièrë festleet. D'Gesetz kann an Zukunft Konditioune festleeën, et muss et awer net maachen. Wat also virdrun obligatoresch war, gëtt elo reng fakultativ an eisem neien Text.

Ech widderhuelen nach eng Kéier: D'Zil ass et, dass mer erëm zu deem, mengen ech, gesonden Équiliber kommen, dee mer iwwer laang Jorzéngten haten, wou och an der Matière réservée à la loi - d'Gesetz muss déi wichteg Regelen, d'Grondprinzipie festleeën - d'Detailfroe kënnen iwwer Règlement grand-ducal festgeluecht ginn, wann de Législateur dat expressément esou virgesäit an och den Zweck vun där Operatioun am Gesetz selwer festleet. Dat ass dat, wat mer an deem heiten Text wëllen erreechen.

Mir hoffen, dass mer dës Kéier richtegleien, dass och eise Wëlle richteg interpretéiert gëtt. An deem Sënn géif ech lech also hei bieden, deen heiten Text ze stëmmen.

Et ass kee Chèque en blanc, deen d'Chamber heimadder der Exekutiv gëtt. Iwwert de Gesetzestext behale mer all Ficellen an der Hand. Mä et gëtt eis déi Méiglechkeet, besonnesch a méi techneschen Domänen, wou et immens schwéierfälleg wär, ëmmer iwwer e Gesetz Bestëmmunge festzeleeën, iwwer Règlement grand-ducal kënnen am Detail dann iwwert d'Regierung déi néideg Modifikatiounen am Laf vun der Zäit ze maachen.

Dat gesot, géif ech lech also am Numm vun der Kommissioun bieden, deen heiten Text och eng zweete Kéier esou ze stëmmen.

Merci.

Plusieurs voix.- Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Merci och dem Här Rapporteur. An éischte Riedner ass den Här Paul-Henri Meyers.

Discussion générale

M. Paul-Henri Meyers *(CSV)*.- Här President, de Rapporteur, den Här Alex Bodry, huet d'Hannergrënn an och d'Explikatioune ginn, woufir dass deen Text elo esou geännert gëtt. Ech selwer hu beim éischte Vott de 6. Juli eis Argumenter virgedroen, firwat dass mir deen Text do ënnerstëtzen. Ech mengen, deem ass näischt bäizefügen. An dofir kann ech och elo fir deen zweete Vott den Accord vun der CSV ginn.

Plusieurs voix.- Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Merci dem Här Meyers. D'Madamm Beissel huet d'Wuert.

Mme Simone Beissel *(DP)*.- Jo, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech hänke mech och un dat, wat meng Virriedner gesot hunn. Ech mengen, mir hunn déi Deelverfassungsrevisioun gemaach, fir aus engem praktesch reglementaresche Blocage erauszekommen, deen notamment an dem Éducatiounssecteur eise Regierungsmemberen d'Aarbecht ganz schwéier gemaach huet. Mir hu gesot: Et muss alles geschéien, fir dass notamment an deem Secteur erëm kann effikass a schnell geschafft ginn.

Ech mengen, mir hunn all eis Argumenter scho beim éischte Vott gesot. Den Artikel 114 vun der Verfassung verlaangt jo, dass mer dësen zweete Vott maachen, well an där neier Prozedur soll, duerch deen zweete Vott, d'Solennité an de Formalisme vun der Procédure de révision ervirgehuewe gi par rapport zum Vott vun enger normaler Loi, engem normale Gesetz.

An ech wollt domat dat nach eng Kéier ënnersträichen, dass bien entendu, wéi mer et am éischte Vott gemaach hunn, d'DP-Fraktioun voll hannert deem Text do steet.

Ech soen lech Merci.

Une voix.- Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Merci och der Madamm Beissel. Den Här Adam huet d'Wuert.

M. Claude Adam *(déi gréng)*.- Merci, Här President. Den Här Bodry huet erëm eng Kéier erkläert, wat den Enjeu ass vun dëser Ännerung, vun dëser Proposition de révision vun eiser Verfassung.

Ech hat d'Geleeënheet, fir beim éischte Vott de 6. Juli och d'Argumenter, firwat datt déi gréng Fraktioun dës Ännerung géif ënnerstëtzen, hei duerzeleeën. Déi gréng Fraktioun huet hir Meenung net geännert zënter dem 6. Juli. An duerfir wäerte mir dann och déi Kéier beim zweete Vott eisen Accord ginn.

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Merci dem Här Adam. Dann huet den Här Reding d'Wuert.

M. Roy Reding *(ADR)*.- Merci, Här President. Och d'ADR huet zënter dem leschte Vott hir Meenung net geännert a wäert och déi Kéier der Verfassungsännerung zoustëmmen.

Merci.

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Merci. Den Här Baum huet d'Wuert.

M. Marc Baum *(déi Lénk)*.- Merci, Här President. Déi Lénk huet eppes gemeinsam mat all deenen anere Parteien: Si huet och hir Meenung net geännert par rapport zum Vott vum 6. Juli. Den Här Bodry huet ganz gutt duergestallt, datt et eng heikel Matière ass, wou et ëm Décisiounspouvoire geet, wou et ëm en Équiliber geet tëschent Décisiounen, déi d'Chamber hëlt, an Décisiounen, déi d'Regierung kann huelen. Mir mengen, datt déi aktuell Regelung, wéi se an der Verfassung steet, gutt ass an datt se keng Ännerung brauch. A mir sinn och dofir dergéint.

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- D'Regierung freet sech d'Wuert zu der Propositioun.

Prise de position du Gouvernement

M. Xavier Bettel, *Premier Ministre, Ministre d'État*.- Jo, wann Der eis d'Wuert gitt, Här President. Merci. Ech wëll fir d'Éischt och den Deputéierte Merci soen, dass dee Vott, dee virun der Vakanz stattfonnt huet, datselwecht Resultat wäert mat sech bréngen. Hei geet et virun allem ëm méi Rechtssécherheet. Dat ass dat, wat ganz, ganz wichteg ass. An hei ass och net en Transfert de pouvoir, dee gefrot gëtt. Doweinst Merci der Regierung, pardon, Merci der Chamber,...

(Hilarité)

...dass se dës Rechtssécherheet och garantéiert.

M. Etienne Schneider, *Ministre de l'Économie*.- Et seet jo soss keen eis Merci.

(Hilarité)

M. Xavier Bettel, *Premier Ministre, Ministre d'État*.- Dofir soen ech och deenen Deputéierte Merci, déi nach ëmmer zu hirem Wuert stinn an dann haut och den Text wäerte stëmmen.

M. Mars Di Bartolomeo, *Président*.- Merci och dem Här Statsminister. A mer kéinten dann zur Ofstëmmung iwwergoen. Ech wëll nach eng Kéier drop hiweisen, dass bei deem heite Vott keng Procuratiounen erlaabt sinn.

Second vote constitutionnel sur la proposition de révision de la Constitution

Mir géifen de Vott starten. Fir d'Éischt... Jo, dat brauch ech dann net ze soen, vu dass et nëmme perséinlech Stëmme gëtt. Huet jiddwereen ofgestëmmt? Et komme keng bäi. Dat schéngt also de Fall ze sinn. Dann ass d'Ofstëmmung ofgeschloss.

Mir hu 50 Participatiounen um Vott: 48-mol Jo an 2-mol Neen.

(Interruption)

Jo, ech hunn hei 53 Präsenze markéiert a 50 Votten. Dir dot eis jo net nach eng Kéier ofstëmmen? Ech mengen, d'Ofstëmmungsresultat ass ganz kloer. Déi Zweedrëttelmajoritéit ass largement erreecht. An domat ass déi Revisiounspropositioun ugeholl. Merci gesot.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz,